

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка

**Матеріали I Всеукраїнського
науково-практичного вебінару**
26 листопада 2014 року

**«Особливості викладання
іноземних мов для студентів
немовних спеціальностей»**

Житомир, 2014

УДК 811.11.13

Рецензенти:

- Полховська М.В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу імені Д.І.Квеселевича ННІ іноземної філології Житомирського державного університету;
- Могельницька Л.Ф. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Житомирського державного технологічного університету;
- Маліновський Е.Ф. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Житомирського національного агроекологічного університету.

Відповідальний за випуск та комп'ютерну верстку – Макаревич О.О.,

викладач кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання ННІ іноземної філології ЖДУ ім. І.Франка

Особливості викладання іноземних мов для студентів немовних спеціальностей:

збірник матеріалів I Всеукраїнського науково-практичного вебінару

(26 листопада 2014 р.). – Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2014.

Матеріали зверстано з електронних носіїв, наданих авторами публікацій.

Відповідальність за зміст статей і матеріалів, допущені помилки та неточності несуть автори публікацій.

Офіційний сайт конференції: <http://www.nniif.org.ua/>

E-mail: zdu2014conf@ukr.net

©

А.Р. Безрукова

викладач кафедри іноземних мов

Уманський державний

педагогічний університет

імені Павла Тичини

(м. Умань, Україна)

**МЕТОДИКА РОЗРОБКИ, ПРОВЕДЕННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ПРИ ОЧНО-ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ПІД
ЧАС ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НЕ НА МОВНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ**

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується відходом від тоталітарної уніфікації і стандартизації педагогічного, учбового процесу, інтенсивним переосмисленням цінностей, пошуками нового в теорії та практиці навчання і виховання. Управління інноваційним процесом передбачає аналіз і оцінку введених викладачами більш сучасних методик, створення умов для їх успішної розробки і застосування. Водночас керівники вищих навчальних закладів проводять цілеспрямований відбір, оцінку й застосування на практиці досвіду колег, нових ідей, методик.

Дистанційне навчання— особлива індивідуальна форма навчання за допомогою комп'ютера та комп'ютерних технологій з метою організації повноцінного навчального процесу. В основі цих технологій – інтерактивний взаємозв'язок між викладачем та студентами, який відбувається незалежно від того, на якій відстані вони знаходяться.

Застосування Інтернет-технологій у дистанційному навчанні англійської мови —це не тільки опанування новими технічними засобами, але й розробка нових форм і методів викладання, новий підхід до процесу навчання.

Спочатку розкриємо суть та певні риси використовуваної системи дистанційного електронного навчання. Систему дистанційного навчання *Moodle (Modular Object Oriented Distance Learning Environment)* відносять до вільного програмного забезпечення освіти. Тобто доступ до неї є вільним та

безкоштовним, про що й згадувалось у зазначеній декларації *WSIS*. Ця система відмітна тим, що враховує педагогічні аспекти, що базуються на пізнавальній психології, а саме на засадах конструктивізму. В цій системі встановлюються такі ролі: студент переймає роль активного суб'єкта, що самостійно набуває знань, формує свою власну систему вмінь та навичок, звісно за допомогою певних джерел, а роль викладача у цій схемі зводиться до мотивування та підтримки тих, хто навчається, підготовки інформаційних джерел, що використовуються при самостійному вивченні тощо. Найефективнішим вважається інтерактивне навчання, яке набувається в співпраці всіх суб'єктів пізнавального середовища, що передбачає обов'язковий обмін набутими досвідом та думками [3].

Перспективним напрямом у викладанні іноземних мов є використання комбінованого навчання (*blended learning*), тобто поєднання в різній пропорції дистанційного з традиційним денним або заочним навчанням, виходячи із можливостей освітнього закладу, студентів, викладачів, наявності потужних ліній зв'язку, а також вартості доступу до Інтернету тощо. Таке навчання відоме в Україні також як вбудоване [2] або змішане.

Денне навчання. Заняття відбуваються в комп'ютерному класі лабораторії дистанційного навчання, підключеному до локальної комп'ютерної мережі університету. Студенти мають доступ до цього класу в позаурочний час, а до дистанційного курсу – цілодобово: в межах університету через локальну мережу або з дому – через мережу Інтернет. Протягом першого заняття викладач ознайомлює студентів з модулями, уроками і секціями дистанційного курсу. Для того, щоб студент міг працювати з дистанційним курсом з комп'ютерної лабораторії або з дому, йому необхідно під час першого заняття отримати доступ до курсу у системного адміністратора навчального закладу, який встановить для студента ім'я користувача (*login name*) і пароль (*password*). Під час кожного заняття студенти виконують такі завдання:

1. Сприймають на слух тексти для аудіювання, виконують вправи до цих текстів.

2. Опрацьовують граматичний матеріал за темою уроку і вправи, які стосуються цього уроку. Всі вправи представлені у вигляді тестів.
3. Вивчають активну лексику до відповідного модуля та виконують вправи на базі засвоєної лексики у вигляді тестів.
4. Слухають звукові файли із записами діалогів, які стосуються теми певного модуля, і створюють свої діалоги за цією ж тематикою. Під час заняття з викладачем студенти демонструють свої вміння, спілкуючись із викладачем за тематикою уроку і модуля.
5. Читають загальнотехнічні і спеціальні технічні тексти. Для пошуку українських еквівалентів нової лексики, яка зустрічається в уроці, використовуються англійсько-українські та українсько-англійські словники (Glossary).

Дистанційне навчання. Всі згадані вище види діяльності студенти можуть виконувати також дистанційно через локальну мережу університету або через Інтернет. Дистанційне вивчення курсу орієнтоване, в основному, на самостійну роботу студентів. Студент урок за уроком самостійно вивчає всі заплановані навчальною програмою теми, виконує тренувальні завдання тестів до кожної секції модулів. Фіксуються всі спроби і результати тестування в базі даних навчального закладу, який організував дистанційне навчання. Викладач у будь-який момент може через локальну комп'ютерну мережу або Інтернет, якими об'єднані викладачі і студенти, прочитати цю базу даних і оцінити хід навчального процесу для кожного студента. ДК дає можливість ефективно на відстані здійснювати і контролювати процес навчання згідно певного графіка освоєння матеріалу розділів, уроків, модулів.

Використання системи *Moodle* для вивчення іноземної мови й перекладу студентами є продуктивним і ефективним нововведенням, що підвищує якість навчального процесу. Інформаційні ресурси такого типу є невичерпними та потребують подальшого освоєння як викладачем, так і студентами [1].

Дистанційне навчання поряд з заочним, незалежним навчанням, домашньою, самостійною освітою можна було б визначити як «відкрите

навчання». Інтернет має всі технічні, програмні і комунікаційні можливості для саморозвитку особистості і організації навчального процесу з англійської мови з використанням найширшого спектру інформаційних ресурсів. Технічні засоби безперечно можуть забезпечити успіх навчання, але правильне поєднання різноманітних видів навчання сприятиме підвищенню ефективності та дає можливість досягти якнайкращих результатів.

Таким чином, зазначимо, що поєднання електронного середовища з денним навчальним процесом має такі позитивні наслідки: спрощується процес інформування студентів про певні зміни, доповнення, коригування навчальних дисциплін; збільшується можливість активного залучення та використання методичної, літературної бази; пришвидшується зворотний зв'язок; у такий спосіб можливо ефективно узгодити, спланувати і скоригувати самостійну діяльність студентів.

Література

1. Долинський Є. В. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», №1(7)/2013с. 82-85.
2. Муліна Н. Методика розробки та використання дистанційного курсу англійської мови (старший ступінь у вищому технічному закладі освіти). Автореф. дис. к. пед. н.: 13.00.02 / Київський національний лінгвістичний університет. – К., 2001. – 22 с.
3. Томіліна А. О. Використання системи електронного навчання Moodle при вивченні іноземної мови /А. О. Томіліна // Педагогіка вищої та середньої школи. – 2011. – Вип. 32. – 2011. – С. 75-80.

ЕЛЕМЕНТИ ВВЕДЕННЯ СТАРОГРЕЦЬКОЇ МОВИ НА ЗАНЯТТЯХ З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Розвиток античної медицини започаткували ще стародавні греки, тому не дивно, що в латинській мові ще в стародавні часи вживали багато грецьких позначень медичних понять – у латинізованій або незміненій грецькій формі. Латина постійно відчувала на собі вплив давньогрецької мови, особливо після підкорення Греції Римом у 146 р. до н. е. У цей період грецька мова була другою мовою імперії, а двомовність — характерним явищем римського життя. Саме тоді латинська мова запозичує багато грецької лексики, зокрема наукових понять з різних областей знань, у тому числі й з медицини.

У працях римських авторів латинські терміни досить часто вживали паралельно з грецькими запозиченнями як синоніми без позначення, що це запозичення із грецької мови. Ось чому, починаючи з часів Стародавнього Риму й до сьогодні, медична термінологія розвивається на двомовній греко-латинській основі.

Для удосконалення навчального процесу з дисципліни «Латинська мова» вважаємо доцільним ознайомити студентів з історією виникнення грецької мови, подати алфавіт старогрецької мови, проводити паралелі між грецькою та латинською мовами у процесі подачі матеріалу.

На жаль, програма передбачає 48 годин латинської мови для студентів, наприклад, сестринського відділення, щоб детально ознайомити їх з грецькою мовою.

Але ми намагаємося, починаючи з перших занять, присвячених фонетиці латинської мови, розповісти студентам, що грецькі слова, які проникали у латинську мову, римляни відображали такими буквами свого алфавіту, які більш за все відповідали як грецькій, так і латинській тогочасній вимові. Так,

наприклад, латинські диграфи ch, rh, ph, th походять від літер старогрецької мови χ, ρ, φ, θ. Доцільно продемонструвати тут, що лат. rhinitis (риніт) виникло на основі гр. η ρίς, ρινός (ніс), лат. charta (папір) – гр. ο χάρτης, ου (лист паперу (з папірису)), лат. Phosphorus (фосфор) – гр. φωσφόρος, ου (той, що несе світло, сяючий), лат. thoracicus (грудний) – гр. ο θώραξ, ακος (груди – частина тіла, яку прикривав щит).

Вивчаючи зі студентами у розділі «Рецептура» частотні відрізки латинського та грецького походження, можна навести декілька прикладів, які привернуть більшу увагу і зацікавленість студентів навіть від самого написання грецьких слів. Наприклад: терміноелемент -руг-, який вказує на жарознижуючий засіб, походить від грецького іменника το πυρ, πυρός (вогонь, жар), гр. ο γάστρ, γαστρός (шлунок) проник у латинську мову майже без змін, назви препаратів для лікування шлункових захворювань містять у собі терміноелемент -gastr-; від гр. το άλγος, εος (біль) походить частотний відрізок -alg-, який наявний у назвах болезаспокійливих препаратів.

За бажанням кожний студент має змогу самостійно взяти участь у пошуку цікавої інформації щодо елементів грецької мови при вивченні латинської термінології, пошуку відповідних номенів для порівняльного аналізу, що сприяє всебічному розвитку молодого покоління, ознайомленню з традиціями та культурою інших народів, у нашому випадку, античних.

Література

1. Пилипів О. основи латинської медичної термінології / О. Пилипів, Л. Мисловська. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – С. 7-10.
2. Попов А.Н. Краткая грамматика греческого языка / А.Н. Попов. – М : «Греко-латинский кабинет», 2001. – С. 5-8.

I. B. Boychevska

candidate of pedagogical sciences

associate professor

Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

SPECIFIC FEATURES OF FOREIGN LANGUAGES TEACHERS' TRAINING IN EUROPE

Education is deeply rooted in the social and political context, responding to the changes taking place in society and also helping to shape the pattern of change. The training of teachers has therefore a strategic role in preparing Europe's education systems to meet all the challenges and make future teachers respondent to those challenges. Language teachers have the particular task of developing their students' knowledge and skills in the domain of languages and cultures, in other words to enable their students to understand the world around them, to communicate across linguistic and cultural boundaries.

Secondary foreign language teachers are usually trained at universities or teacher training colleges. Within universities, training is normally the combined responsibility of two academic units: on the one hand Faculties or Departments of Education and on the other hand Faculties or Departments of Foreign Languages. There is a range of different training options available across Europe. Courses may be either in the first cycle of higher education (undergraduate or equivalent) or in the second cycle (postgraduate or equivalent). In several countries both alternatives exist or a distinction is made between training for teaching at upper and lower secondary level. Undergraduate teacher training generally lasts for four or five years, although three-year training programmes also exist in Austria and Belgium. Postgraduate teacher training takes between one and two years and follows on from three or four-year undergraduate first degree studies, in which language study is usually the main component.

A secondary school leaver's certificate is necessary for access to higher education in all countries. Many institutions offering undergraduate courses to prospective teachers expect them to sit an entrance examination. In countries with postgraduate provision, it is usual for the student to hold a first degree in the foreign language to be taught, in order to be granted access to the course [1, p.17].

All secondary school language teachers are required to acquire a body of academic knowledge in the course of their studies in higher education. At the same time, most countries and institutions stress the importance of integrating the theoretical and practical components of training. These include the organisation of school placements in such a way to ensure that trainees have opportunities to reflect on the application of theoretical concepts in practical situations. Partnership between schools and higher education institutions appear particularly strong in Finland, Hungary, Lithuania and the UK. In Hungary, certain schools specialise in taking students for teaching practice and in Austria and Finland there are special schools for this purpose, which are attached to and run by the teacher training colleges (Austria) or universities (Finland) [1, p.26].

In such a way, language teacher's training is a complex task, which requires teachers to be trained in a wide range of methods and approaches to be able to share their own ideas and practices with others. Teacher trainers, educationalists and decision makers must identify the wider needs of society and establish institutional and organisational frameworks that will improve the way the needs of teachers and students can be met.

Literature

1. Kelly M. The Training of Teachers of a Foreign Language: Developments in Europe: A Report to the European Commission Directorate General for Education and Culture / Michael Kelly, Michael Grenfield. – Southampton, 2012. – 85 p.

Большакова Н.О.

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ФАКУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТТЯХ

СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Поглиблення міжнародних зв'язків України, інтеграція до загальноєвропейських структур підвищують роль іноземних мов як важливого засобу міжкультурного спілкування. У зв'язку з цим виникає потреба оволодіння студентами немовних спеціальностей не лише однією англійською мовою, але й іншими іноземними мовами.

Саме з метою надання послуг з вивчення більшої кількості мов кафедра іноземних мов і новітніх технологій Житомирського державного університету проводить факультативи з вивчення таких мов як англійська, польська, італійська, іспанська.

Знання більшої кількості мов дає студентам змогу бути більш конкурентоспроможними на європейському ринку праці, брати участь у міжнародних навчальних програмах, програмах обміну, вигравати гранти, встановлювати міжнародні зв'язки зі своїми колегами з інших країн світу. Також студенти стають більш впевненими в собі і не відчують інформаційної нестачі.

Головним завданням факультативів з вивчення іноземних мов є формування і розвиток комунікативних мовних навичок. На заняттях студенти працюють із сучасними автентичними підручниками, які дають змогу оволодіти граматичним матеріалом, прослуховувати аудіо записи, переглядати відео, читати тексти відповідної тематики, надають необхідний лексичний запас для повноцінного спілкування. Для того щоб зробити процес навчання більш цікавим і продуктивним викладачі факультативу застосовують комунікативний метод навчання. Комунікативна спрямованість навчання – передумова успіху в практичному оволодінні студентами іноземною мовою. Як показує практика, цьому значною мірою сприяє

атмосфера колективного спілкування, організованого на основі комунікативних ситуацій. Ситуації стимулюють студентів до комунікативно-мотивованого виконання мовленнєвих дій, а спілкування в таких ситуаціях дає студентам змогу свідомо засвоїти іншомовний матеріал. Велике значення має діалогічне та монологічне мовлення. У цьому процесі можуть бути задіяні декілька учасників. З позицій комунікативного підходу процес навчання іноземної мови будується адекватно реальному процесу мовленнєвого спілкування, тобто процес навчання є моделлю процесу мовленнєвої комунікації. Максимальне зближення процесів навчання і реального спілкування за такими найважливішими параметрами, як комунікативно-вмотивована мовленнєва поведінка викладача та студентів, а також предметність процесу спілкування забезпечується ретельним відбором комунікативно-мовленнєвих намірів, тем, ситуацій, які віддзеркалюють інтереси та потреби студентів. Потрібне спілкування – емоційно забарвлене, пронизане переживаннями, що приносить радість, зацікавленість і створює передумови успіху як у навчанні, так і в повсякденному житті [1].

З метою надання якісних послуг кожна з вищезгаданих іноземних мов викладається у двох групах, які мають різні рівні згідно «загальноєвропейських компетенцій володіння іноземною мовою» (CEFR)[2]. Студенти, вивчають іноземну мову перший рік отримують знання на рівні A1-A2, другий рік – B1-B2. По завершенні курсу студенти складають іспит і отримують сертифікат.

Заняття на факультативах стимулюють подальший розвиток студентів, вони стають більш впевненими у своїх здібностях, підвищується їхня самооцінка.

Література

1. Стойко С. В. Реалізація комунікативного підходу в навчанні іноземних мов / С. В. Стойко // Вісник Чернігівського національного

педагогічного університету. – Чернігів: ЧДПУ, 2011. – Вип. 85 (Серія: Педагогічні науки). – С. 220-223.

2. A Common European Framework of Reference for Language Learning, Teaching, Assessment. — Strasbourg, 1986.

Н.І.Бицко

*кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов
Буковинський державний медичний
університет*

ФОРМУВАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ЛАТИНСЬКОЇ БОТАНІЧНОЇ НОМЕНКЛАТУРИ

Суспільство має потребу у фахівцях нового формату, що у повній мірі стосується і медичної освіти. Отож, наразі все більш актуальною постає проблема запровадження освітніх інновацій, які забезпечать підготовку гармонійної особистості, здатної ефективно функціонувати в новітніх умовах. Через це знання, на які традиційно було зорієнтовано освіту, сьогодні вже не вважаються головним критерієм підготовки спеціаліста, адже завдяки науковим дослідженням вони постійно доповнюються, тому в сучасному суспільстві цінуються вже не самі знання, а вміння їх самостійно здобути та компетентно використовувати.

Латинська мова на фармацевтичному факультеті вивчається як лінгвістична дисципліна, головною метою якої є: підготовка майбутніх фахівців до розуміння сучасної медичної і фармацевтичної термінології, орієнтування в численній кількості фармацевтичних, ботанічних та медичних термінах, а також оволодіння загальними принципами побудови фармацевтичних термінів. Разом з тим латинська мова вивчається як практична дисципліна, що передбачає комунікативну діяльність – читання, аналіз і переклад рецептів, засвоєння сталих рецептурних виразів тощо. Програма «Латинська мова» на фармацевтичному факультеті БДМУ (ОКР – «Спеціаліст»), відповідно до нормативних документів, передбачає 2 модулі, які в свою чергу поділяються на 6 змістовних модулів. З досвіду опрацювання теми «Граматичні моделі ботанічних назв, назви ботанічних родин. Назви лікарської рослинної сировини» (модуль №2), у студентів виникають значні труднощі щодо відтворення набутих знань та практичних

навичок під час вивчення вищезазначеної теми. Це пов'язано насамперед з тим, що зміст теми має складну термінологічну спрямованість, яка інтегрується з фармакологією, ботанікою, фармакогнозією. Студент повинен вміти розпізнавати граматичні моделі ботанічних найменувань, які мають біномінальний характер, а також виокремлювати інформативні дані з видових епітетів, які найчастіше зустрічаються у ботанічній номенклатурі. Наприклад: *Periplōca graeca* – обвійник грецький (географічне розповсюдження виду); *Hippophaë rhamnoides* – обліпиха крушиноподібна (подібність з іншими рослинами); *Gnaphalium uliginōsum* – сухоцвіт болотяний (умови росту того чи іншого виду) та ін. Труднощі у студентів викликає також запам'ятовування фармацевтичних назв рослин, які відрізняються від назв у ботанічній термінології. Наприклад: *Achillea millefolium* (ботанічна назва) – *Millefolium, i n* (фармацевтична назва); *Atropa belladonna* (ботанічна назва) – *Belladonna, ae f* (фармацевтична назва); *Brassica nigra* (ботанічна назва) – *Sinapis, is f* (фармацевтична назва); *Cassia angustifolia* (ботанічна назва) – *China, ae f* (фармацевтична назва). Слід звернути увагу на труднощі щодо оформлення рецептів, в яких зустрічається значна кількість фармацевтичних назв рослин, які мають складну орфографію: *Solānum (i) tuberōsum (i)* – картопля; *Rubus (i) idaeus (i)* – малина (кількаслівні фармацевтичні терміни); *Hyoscyāmus, i m* – блекота; *Strophanthus, i m* – строфант; *Hypericum, i n* – звіробій; *Oxycoccus, i m* – журавлина (грецьке походження фармацевтичних назв) і т.і. Отже, під час вивчення вищезазначеної теми необхідно акцентувати увагу студентів на орфографічних проблемних явищах при написанні фармацевтичних та ботанічних назв рослин, а також орієнтувати студентів на самостійне практичне використання ботанічних словників та фармацевтичних атласів лікарських рослин, що дозволить уникнути труднощey і помилок.

Література

1. Мацку Я. Атлас лекарственных растений / Ян Мацку // Словацкая академия наук: «ВЕДА», Братислава – 1981. – 461 с.

2. Паласюк Г.Б., Чолач В.В. Латинська мова: Підручник. / Г.Б. Паласюк, В.В. Чолач // Тернопіль: «Укрмедкнига». – 2000. – 344 с.

M.M. Vakhotskyi

Senior teacher

Department of Foreign Languages

Bukovinian State Medical University

COLLOCATIONAL COMPETENCE OF MEDICAL STUDENTS IN LEARNING ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

A collocation is a pair or group of words that are often used together. These combinations sound natural to native speakers, but students of English have to make a specific effort to learn them because they are often difficult to guess. Some combinations just sound “wrong” to native speakers of English. For example, the adjective “*difficult*” collocates with “task”, but not with “*disease*”, so your students must be taught the collocation “*severe disease*”.

Learning collocations is an important part of learning the vocabulary of English. Some collocations are fixed, or very strong, for example, “*strip to the waist*” where no word other than strip collocates with “*to the waist*” to give the same meaning. Some collocations are more open, where several different words may be used to give the same meaning, for example, “*take the temperature/check the temperature*”.

Here are some examples of medical collocations: *medical aid, premature fetus, blood test, upset stomach, admitted to hospital, prescribe treatment, adjust the dosage* and many others.

In medical English all these collocations are specific for that type of language though they may be understood by people, who don't practice medicine. However, there are some strong combinations of words which are only clear to medical professionals, like “*grumbling appendix*”.

The collocations may refer to any kind of typical word combination, for example verb+noun (*have an operation*), adverb+adjective (*absolutely vital*), noun+noun (*lack of energy*), adjective+noun (*streaming cold*) etc.

An appreciation of collocations will help medical students to:

- use the words they know more accurately. They will *make* (not *do*) fewer mistakes;
- sound more natural when they speak and write. By saying, for example, “*respond well to treatment*”, rather than “*react to treatment*”, you won’t just be understood, you will sound like a fluent user of English;
- vary your speech, helping avoid repetitions;

Some tips for teaching:

We can ask our students to use, for example, the verb “*prescribe*” with other nouns: *prescribe drugs*, *prescribe antibiotics* etc. Or we can ask them to create their own sentences, using the new combinations, or creating short dialogues, that might include these collocations. The students should use them in different grammar forms. For example, the collocation “*losing weight*” may be included into different sentences as follows: *he lost weight*, *she has lost weight*, *I hope I will lose weight* and so on.

Collocational competence of medical students is of great importance, therefore, English teachers should not neglect this part of vocabulary, they should pay it a lot of attention.

References

1. Milton J. Measuring second language vocabulary acquisition / J. Milton. – Bristol : Multilingual matters, 2009.
2. Ghadessy M. The use of vocabulary and collocations in writing. Vocabulary acquisition / M. Ghadessy // AILA Review, 2008 – P. 110–117).

РОЛЬ ЕЛЕКТИВНИХ КУРСІВ, ФАКУЛЬТАТИВНОЇ ТА ГУРТКОВОЇ РОБОТИ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Типові програми з іноземних мов для медичних вузів України передбачають викладання предметів «Іноземна мова» на першому курсі та «Іноземна мова за професійним спрямуванням» на другому курсі. Щодо існуючих елективних програм з іноземних мов на старших курсах, то, як правило, вузи надають перевагу іншим предметам, а тому мовні знання студентів поступово втрачаються. Але сучасне життя вимагає належного рівня володіння комунікативними мовними навичками. Сьогодні фахівець з вищою освітою, який не володіє іноземною мовою, відчувається дещо неповноцінно через зрозумілу інформаційну нестачу.

Роль викладача іноземної мови у немовному вузі/факультеті – не навчити іноземній мові (це прерогатива вчителів шкіл та гімназій), а не втратити того багажу, з яким студенти прийшли на перший курс, збагатити його, поповнивши фаховою термінологією, підготувати студентів до професійної комунікації [2]. На жаль, дві-чотири академічних години на тиждень недостатньо для досягнення такого рівня. Основне навантаження по вивченню іноземних мов та досягнення певних результатів лягає на самих студентів, на їхню систематичну, наполегливу самостійну працю. І слід зазначити, що з року в рік число молодих людей, бажаючих знати іноземні мови, зростає. Викладач виступає в ролі консультанта, який скеровує роботу студентів в потрібне русло. Факультативи, гуртки, курси за вибором – це різні форми позааудиторної роботи. Але питання форм організації відступають на другий план. Проблема наповнення та змісту таких занять є набагато важливішою.

На кафедрі іноземних мов Буковинського державного медичного університету впродовж кількох років працюють факультативи для

старшокурсників та магістрантів, створено клуб англійської мови (English Speaking Club), учасниками якого є не лише вітчизняні але й іноземні студенти – представники найбільших національних спільнот БДМУ (Індія, Гана, Нігерія). Члени клубу разом планують роботу та обирають теми для обговорення, самостійно готують матеріали та презентації, ведуть цікаві дискусії, обмінюються думками, збагачують свій світогляд, вчаться культурі спілкування. Така форма роботи є надзвичайно корисною як для іноземців, так і українців. Перші не почуваються ізольованими, а другі мають можливість спілкуватись із носіями мови та «тренувати слух» на іншомовне мовлення [1]. Заняття в клубі стимулюють творчий пошук студентів, зміцнюють їхню впевненість у собі та підвищують самооцінку, організовують колективну роботу викладачів кафедри та студентів, сприяючи заохоченню студентів до вивчення іноземної мови та їхньої мотивації. Саме зі студентів та магістрантів, гуртківців, які виявили бажання навчатись додатково на факультативах та в клубі, формується майбутній контингент молодих вчених, передових вузівських кадрів, які підтримуватимуть та примножуватимуть наукові традиції, авторитет та майбутнє університету.

Література

1. Olenovych O., Voytkevich N. Individual approach in tutor's work with groups of international students / Nauka i Studia – 2014// Materialy X Miedzynarodowej Naukowi-Praktycznej Konferencji “Medycyna Nauk Biologicznych Rolnictwo Weterenaria Ekologia - 2014”. 07-15.03. 2013. – Przemysl: Nauka i Studia, 2014. – NR 8(118). – С. 97-102.
2. Войткевич Н. До питання про специфіку викладання іноземних мов на 1-2 курсах немовних факультетів / Научният потенціал на света – 2012// Материали за VIII международна научна практична конференция. 17-25 септември 2012. – София: Бял ГРАД-БГ. ООД, 2012. – С. 6–9.

Л.І. Запоточна

Викладач кафедри іноземних мов

Буковинського державного медичного

Університету

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ПРИЙОМІВ НАВЧАННЯ В ПРАКТИЦІ ОВОЛОДІННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВУЗІВ

Питання вивчення іноземних мов для студентів вищих навчальних медичних закладів є вельми актуальним. Це пов'язане, в першу чергу, із необхідністю фахівців різних галузей медицини спілкуватися, обмінюватися досвідом та проходити навчання у закордонних медичних установах, та з поступовою інтеграцією України у європейське та світове співтовариство. Саме тому викладачі приділяють багато уваги вдосконаленню методики викладання іноземних мов, використання новітніх технологій під час навчальної, самостійної та індивідуальної діяльності. Це дає змогу сформувати у студентів ті навички, які знадобляться їм у майбутній професії, забезпечать конкурентоспроможність та допоможуть адаптуватися у динамічному світі.

Інтерактивне навчання відноситься до педагогічних технологій на основі ефективності управління і організації навчального процесу [2, с.67]. Інтерактивне навчання – це, перш за все, діалогове навчання, під час якого здійснюється взаємодія викладача та студентів. З досвіду викладання англійської мови студентам-медикам слід зазначити, що найкращі результати досягаються тоді, коли навчальний процес організовано так, що практично всі студенти заохочені до процесу пізнання, вони розуміють й висловлюються з приводу того, що вони знають і про що думають, на занятті організовується індивідуальна, парна робота та робота з невеликими групами студентів, використовуються різні джерела інформації, багато оригінальних

матеріалів (історії хвороби, прийоми медичних оглядів, використання новітніх технологій лікування). Студенти мають змогу під час прослуховування аудіо матеріалів та перегляду відео покращити свої фонетичні навички, та тренувати слухову та зорову пам'ять. Навчання проходить у процесі спільної злагодженої роботи групи студентів та викладача, під час якої аналізуються та розв'язуються навчальні та професійні завдання.

Принципи інтерактивної роботи: одночасна взаємодія (всі студенти працюють одночасно), однакова участь (для виконання завдання кожному студенту дається однаковий час), позитивна взаємодія (група виконує завдання при успішній роботі кожного студента), індивідуальна відповідальність (при роботі у групі у кожного студента своє завдання) [1, с.31] представляють для нас достатній інтерес. Робота в парах, наприклад, дуже корисна під час засвоєння фахової лексики, вона дозволяє обговорювати анотації до тексту, історії хвороби, брати інтерв'ю та визначати ставлення партнера до заданої тематики, протестувати та оцінити один одного, підготувати діалог та відповідати на запитання викладача. Принцип ротації, так звані ротаційні трійки, підходить для засвоєння граматичного матеріалу. Цей варіант кооперативного навчання сприяє активному, ґрунтовному аналізу та обговоренню нового матеріалу з метою його осмислення, засвоєння та закріплення. З метою підвищення ефективності та продуктивності модульного навчання та кращої іншомовної компетенції студентів медичних навчальних закладів слід залучати різноманітні технології: відео та аудіо матеріали, комп'ютерні засоби, періодичні видання, телебачення, Інтернет тощо. Наведені засоби доцільно використовувати для організації аудиторної, позааудиторної та самостійної роботи студентів.

Література

1. Гін А. Прийоми педагогічної техніки. – Луганськ, 2004. – 84 с.

2. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія та практика. К., 2002. – 136 с.

Л.М. Зозуля

*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

Інноваційні технології як засіб підвищення якості освітнього процесу

На сучасному етапі розвитку суспільства особливої актуальності набуває проблема формування суспільно-активної, творчої, компетентної особистості, яка самостійно генерує нові ідеї, приймає нестандартні рішення. Формування такої особистості здійснюється в умовах широкого використання інтерактивних технологій навчання, сутність яких полягає у тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників.

Специфіка викладання іноземних мов і намагання активізувати навчальний процес, зробити його більш творчим та індивідуалізованим зумовлюють необхідність використання інтерактивних технологій.

Сучасні технології навчання, повинні бути зорієнтовані на особистість студента, створення умов для його самовираження і розвитку, при якому прагнення постійно оптимізувати навчальний процес з урахуванням особливостей інформаційного суспільства зумовлює потребу в нових технологіях навчання [3,3].

Використання інтерактивних технологій не самоціль, а засіб створення атмосфери доброзичливості й порозуміння, усунення почуття страху і невпевненості у собі, подолання мовного бар'єру, намагання зробити студента більш розкутим, налаштувати на успіх, виявити його здібності до творчості.

Досить поширеним є застосування методу проектів, який завершує вивчення кожної розмовної теми впродовж навчального року і демонструє не лише мовні уміння і навички кожного студента, а й здатність до творчого мислення. В процесі проектної роботи відповідальність за навчання лягає на

самого студента як індивіда і як члена проектної групи. Основне, що сам студент визначає, яку інформацію міститиме проект та в якій формі пройде його презентація [1,130].

Результатом проектної роботи студентів є розвиток креативного мислення, набуття навичок самостійної та групової роботи, демонстрації та пояснення матеріалу. Використання інтерактивних форм та методів навчання є системним і логічно обґрунтованим у навчальному процесі, де чільне місце займають рольові ігри, драматизації, групові дискусії тощо. Означені види роботи є особливо ефективними на заключному етапі роботи над певною темою. Їх застосування посилює особистісну та комунікативну орієнтованість навчання, стимулює творчість студентів та створює реальні умови для досягнення практичного результату навчання [1,127].

Кожна інтерактивна технологія потребує попереднього розгляду і навчання студентів працювати за цією технологією. Як результат, дисципліна на занятті, де використовувалися інтерактивні методи, виходить за рамки традиційного формату. Інтерактивне навчання потребує зміни структури організації заняття в групі, а також зміни кількості часу для підготовки як студентам, так і викладачеві [2]. За таких умов інтерактивні методи допоможуть з одного боку, більш ефективно організувати комунікативно-пізнавальну діяльність студентів, а з іншого - сприятимуть оволодінню студентами навчальними стратегіями та виробленню власного ефективного стилю пізнавальної діяльності.

Література

1. Крилов І. В. Інформаційні технології: теорія і практика - К.: «Центр», 2006. – С.124-130.
2. Михайловський А.В. Традиційні і нові технології у навчальному процесі. // <http://www.management.com.ua/be/be022.html>
3. Черевична Л.Ф. Інтерактивні методи розвитку творчих здібностей – 2005. №5. — С. 1-4

О.В.Галай

*викладач кафедри практики англійської мови
та методики її викладання*

*Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

В сучасному українському суспільстві проходять складні і поти річні процеси. Розвиток ринкових відносин, утвердження принципів демократії, розвиток широких зв'язків з країнами Заходу, поряд з позитивними моментами принесли в наше життя і масу негативних наслідків: загальне зниження духовного рівня громадян, розгубленість в світі нових цінностей, негативне ставлення до явищ інших культур, які є несхожими на рідну.

Перед вищою школою України у нових історичних умовах постало завдання принципової ваги – якісно поліпшити справу підготовки фахівців вищої кваліфікації. Реалізацію цієї мети ми вбачаємо у виконанні таких завдань:

1. Ознайомити студентів із явищем культури в цілому та культури міжнаціональних стосунків зокрема. Розкрити основні етапи розвитку культурологічної думки.

2. З'ясувати закономірності впливу на людину етносоціального середовища.

3. Формувати в студентах позитивне ставлення до свого та інших народів, послабити можливий негативний вплив на них міжетнічних відносин.

4. Сприяти набуттю студентами практичних навиків в таких напрямках педагогічної діяльності як виховання в учнів інтересу та поваги до культур

народів світу, досягнення розуміння загальнолюдського та специфічного в цих культурах.

Отже, як бачимо, вивчення іноземних мов покликане не лише розвивати лінгвістичну компетенцію, але й знайомити студентів з культурою країн, мови яких вивчаються. Тому в методологічній основі викладання іноземних мов має лежати соціокультурний аспект.

A.S. Gembaruk
candidate of pedagogical sciences,
associate professor
Pavlo Tychyna Uman State
Pedagogical University

TESTING IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

At present a test is supposed to play a very useful and important role in foreign language teaching. It is a means to show both the students and the teacher how much the learners have learnt during a course. Tests can be accomplished at the beginning of the study year and at the end of it; the students can be tested after working on new topics and acquiring new vocabulary. Moreover, the students are to face the tests in order to enter a foreign university or reveal the level of their English language skills for themselves. So, tests can serve for different purposes and are unrelated, but they are sometimes quite common in their design and structure.

Thus, the goal of the present research is to investigate various types of test formats. According to some scholars (Thompson, 2001; Hughes, 1989; Alderson, 1996; Heaton, 1990; Underhill, 1991), there are four traditional categories or types of tests: proficiency tests, achievement tests, diagnostic tests, and placement tests.

Referring to Longman Dictionary of LTAL (106) diagnostic test is a test that is meant to display what the student knows and what s/he does not know. The diagnostic test displays the teacher a situation of the students' current knowledge. This is very essential especially when the students return from their summer holidays (that produces a rather substantial gap in their knowledge) or if the students start a new course and the teacher is completely unfamiliar with the level of the group. Hence, the teacher has to consider carefully about the items s/he is interested in to teach.

Another type of test we are intended to discuss is a placement test. Concerning Longman Dictionary of LTAL again (279-280) we can see that a placement test is a test that places the students at an appropriate level in a

programme or a course. This type of test is also used to decide which group or class the learner could be joined to.

At first sight these two types of tests seem to be similar. However, they are different. A diagnostic test is meant for displaying a picture of the students' general knowledge at the beginning of the study year for the teacher to plan further work and design an appropriate syllabus for his/her students. Whereas, a placement test is designed and given in order to use the information of the students' knowledge for putting the students into groups according to their level of the language. Indeed, they are both used for teacher's planning of the course but their functions differ.

Another type of test is achievement test. According to Longman Dictionary of LTAL (3), an achievement test is a test, which measures a language someone has learned during a specific course, study or program. Here the progress is significant and, therefore, is the main point tested. There differentiate two usage types of achievement tests: formative and summative. The notion of a formative test denotes the idea that the teacher will be able after evaluating the results of the test reconsider his/her teaching, syllabus design and even slow down the pace of studying to consolidate the material if it is necessary in future. Notwithstanding, these reconsiderations will not affect the present students who have taken the test. They will be applied to the future syllabus design. Summative usage will deal precisely with the students' success or failure. The teacher will immediately can take up remedial activities to improve a situation.

The last type of test to be discussed is a proficiency test. Regarding Longman Dictionary of LTAL (292) proficiency test is a test, which measures how much of a language a person knows or has learnt. It is not bound to any curriculum or syllabus, but is intended to check the learners' language competence. TOEFL and ILES are examples of this test.

To sum it up we can claim that existing types of tests serve for different purposes. Moreover, they all are necessary for the teacher's work, except a

proficiency test, for they could contribute to successful material acquisition by learners.

О.В. Горячковська
кандидат філологічних наук
доцент кафедри англійської
мови та методики її викладання
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ПОСІБНИКА ДЛЯ СТУДЕНТІВ І КУРСУ ФАКУЛЬТЕТІВ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ

Навчально-методичний посібник призначений для студентів І курсу факультету філології та журналістики [1]. Він розрахований приблизно на 64 години аудиторної роботи.

Матеріал подається у вигляді 4 розділів (Units), об'єднаних навколо значимих для майбутніх філологів та журналістів фахових тем. Кожен розділ складається з наступних взаємопов'язаних рубрик.

Introductory Section. Ґрунтуючись на попередніх знаннях, логічно вводить студентів у фахову тему за допомогою дискусивних, комунікативно спрямованих завдань творчого характеру на тлі лінгвокультурної інформації. У цій частині також представлено новий лексичний матеріал теми, який одразу ненав'язливо вводиться в різнопланові завдання;

Grammar and Vocabulary Practice. У цій частині кожного розділу подається граматичний матеріал в обсязі, визначеному *Програмою з іноземних мов для немовних факультетів педагогічних університетів* [2]. На ряду з теоретичними відомостями, представлені вправи та завдання з відповідним граматичним та лексичним насиченням.

Text Work, Discussion, Communication. Ця секція становить систему передтекстових, потекстових та післятекстових завдань, спрямованих на різнобічне засвоєння студентами фахової теми.

Метою посібника є розвиток мовної та комунікативної компетенції, що дає змогу оволодіти англійською мовою як для професійного, так і повсякденного спілкування. В основу покладено діяльнісний підхід – активна участь у реалізації конкретних завдань того, хто вивчає мову.

Водночас цей посібник закладає базу для продовження навчання за навчально-методичним посібником *Англійська мова для студентів II курсу факультету філології та журналістики*, систематизує та розвиває навички усного та писемного мовлення [3].

Література

1. Сушкевич О. В. Англійська мова для студентів I курсу факультету філології та журналістики: навчально-методичний посібник / О.В. Сушкевич. – Кіровоград: РВВ, 2012. – 105с.
2. Програмою з іноземних мов для немовних факультетів педагогічних університетів / укладачі: Киян Л.Ф. та ін. – Кіровоград: РВВ, 2009. – 30 с.
3. Царьова Л.В. Англійська мова для студентів I курсу факультету філології та журналістики: навчально-методичний посібник / Л.В. Царьова. – Кіровоград: РВВ, 2009. – 105с.

MASTER'S DEGREE IN PROJECT MANAGEMENT IN THE UNIVERSITY OF SYDNEY

Project management is a dynamic profession that involves planning, coordinating, budgeting and evaluating large-scale projects, as well as managing the risks and the people involved. It is vital in helping organisations deliver new products, services and infrastructure as well as implement new systems and processes to effect change.

The University of Sydney is a leader in project management education. It's unique and innovative 'complex systems' approach to project management and leadership is embedded in all our education and research programs[2].

In the article we'd like to present the Master program in project management in the University of Sydney, for instance.

The Master of Project Management provide students with the advanced project management skills needed to manage big, complex projects at operational level. It will equip them with fundamental methodologies, modelling and analytical skills for the design and implementation of projects across a wide range of industries. Students have the opportunity to undertake a project, combining the theory and knowledge they have developed with any relevant industry experience.

The University offers the Master of Project Management in a flexible format: student can complete the degree either on campus, online, or through a combination of both. They also offer a research pathway to eligible candidates who are planning to pursue a higher degree by research[1].

The Master of Project Management is a professional qualification, providing students with a sound educational platform for a career in project management. The MPM is one of the few Project Management degrees in Australia which is accredited by the PMI's Global Accreditation Center for Project Management Education Programs (GAC). The degree will complement students on-the-job training, and provide them with the advanced project management skills needed to manage large, complex projects. It also equip student with the fundamental methodologies, modelling and analysis skills for the design and implementation of projects across a wide range of fields such as infrastructure, mining, manufacturing, IT, finance, law and various types of consultancy projects[3].

The Master of Project Management offers student the flexibility to complete the degree either on campus, online, or a combination of both. Students may complete a major in International Project Design, Behavioural Project Economics, Risk Dynamics and Resilience Portfolio and Currency Management. The degree also offers students who are planning to proceed to higher research degrees the option to undertake a 24 credit point dissertation. This would be subject to academic approval and high achieving academic performance[1].

Candidates for the Master of Project Management complete 72 credit points (cp). Students will study core units at a foundation level before progressing to competency level core units, electives and research/capstone units. The foundation level units provide the underlying knowledge and skills that students require before progressing to the higher level units. All students will complete one of the research/capstone project options. Working professionals in the project management domain whose preferred orientation of study is toward their professional practice will have the opportunity to undertake a methodology/capstone project suite of units which comprises of: ENGG5812 Critical Thinking and Systems Assessment (6 cp) which develops skills in critically evaluating different project management methods and tools in relation to the complex systems environments that they are required to manage and PMGT5850 Project Management Capstone (6 cp) which will incorporate teaching in research methods, plus a major case study based research project. Students with an individual research interest may elect

to complete a 12 credit point thesis. Those students planning to proceed to higher research degrees will have the option subject to approval and academic performance, to undertake a 24 credit point dissertation instead of 12 credit points of elective[2].

Project management skills and methodologies can be applied to a variety of situations, including disease and disaster recovery scenarios where an innovative and dynamic approach is required.

Graduates of the University will be highly sought after and could work in professional and management roles in property development, construction, mining, IT, banking and finance, state or federal government or in consultancy roles in the engineering, water, health or energy sector.

Literature

1. A Guide to the Project Management Body of Knowledge, Third Edition (PMBOK Guides).
– Project Management Institute, 2004. – 380 p.
2. Project Management [Electronic Resource]. –The University of Sydney. URL
:<http://sydney.edu.au/project-management/index.shtml>
3. K. Mohan Babu Offshoring IT Services: A Framework for Managing
Outsourced Projects. — Tata McGraw-Hill, India; 1st edition(2006). — 278 p.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сучасні умови розвитку суспільства висувують нові задачі перед освітою. Нині вимоги до підготовки майбутніх фахівців визначаються глобальними змінами, які відбуваються у галузі вищої освіти. Професійна переорієнтація викладача полягає в тому, щоб перейти від просвітництва до здійснення життєтворчої і культуротворчої місії, від маніпулятивної, авторитарної педагогіки до педагогіки особистісно-орієнтованої, педагогіки співпраці.

Процеси світової інтеграції, глобалізації та модернізації передбачають виховання у студентів поваги до власних традицій, толерантного ставлення до інших культур, набуття і розширення соціального досвіду шляхом ефективного професійно-особистісного спілкування, формування їх лінгвосоціокультурної компетентності, вироблення умінь і навичок самостійної роботи.

Питанню формування лінгвосоціокультурної компетентності на заняттях з іноземної мови надавали великого значення такі відомі науковці, як К. Антипова, І. Бім, Р. Гуревич, С. Ніколаєва, Н. Скляренко, О. Петров та ін.

Відомо, що лінгвосоціокультурна компетенція – це сукупність кількох компетенцій: соціолінгвістичної, соціокультурної і соціальної. Процес формування лінгвосоціокультурної компетентності пов'язаний з розвитком творчого мислення, критичного опрацювання лінгвосоціокультурної інформації та застосування цієї інформації у міжкультурному спілкуванні. Інтерактивні технології найбільш ефективно забезпечують комунікативні зв'язки суб'єктів освітнього процесу, сприяють упровадженню партнерських

стосунків.

У період зміцнення міждержавних, міжнаціональних, міжкультурних зв'язків, активного розвитку виробництва, економіки, політики і науки актуальним питанням стає усвідомлення необхідності застосування інтеграційних знань у всіх зазначених сферах, оскільки інтеграція знань – це не просто розумова діяльність, відтворення цілісності об'єктів пізнання, а насамперед, об'єднання різноманітних знань у єдине ціле.

Освіта повинна готувати людину, органічно адаптовану до життя в світі багатоманітних зв'язків – від контактів із найближчим оточенням до глобальних зв'язків. Тому так важливо навчити співжиття з іншими людьми і суспільними структурами, виробляти вміння регулювати різні психологічні, соціальні, політичні, міжнаціональні конфлікти з додержанням вимог культури плюралізму думок.

Освіта працює на майбутнє, визначаючи особистісні якості кожної людини, знання, уміння, навички, світогляд і поведінку, а в результаті – економічний, моральний, інтелектуальний потенціал суспільства і цивілізації в цілому.

Література

1. Ніколаєва С.Ю. Зміст навчання іноземних мов і культур у середніх навчальних закладах / С.Ю. Ніколаєва // Іноземні мови. – 2010. – №3. – С.3-10.
2. Петров О. Педагогічне забезпечення формування лінгвосоціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземних мов / О. Петров // Рідна школа. – 2011. – № 7. – С. 48-51.
3. Тарнопольський О.Б. Навчання через зміст, змістовно-мовна інтеграція та іншомовне занурення у викладанні іноземних мов для професійних цілей у немовних вишах / О.Б. Тарнопольський // Іноземні мови. – 2011. – №3. – С.23-27.

О.С. Демянчук

викладач кафедри іноземних мов

Буковинський державний медичний

університет

ВИБІР ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ НЕПРОФІЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗА ВИЗНАЧЕНИМИ КРИТЕРІЯМИ

На сучасному етапі суспільство потребує конкурентно спроможних професіоналів високого рівня, з нестандартним мисленням, котрі здатні опановувати інформацію з іншомовних джерел. Отже, вивчення іноземних мов набуває значення для майбутніх спеціалістів, завдяки чому вони зможуть обмінюватися досвідом в іншомовному середовищі, отримуючи нові знання, які будуть спрямовані на благо власної країни.

В вузах застосовують таку методику навчання іноземної мови для студентів немовних спеціальностей, яка базується на перекладі навчальних спеціалізованих текстів, засвоєнні термінології та вивчені граматики. Ця методика допомагає розвивати навички читання, інтерпретації текстів, оволодіння фаховою термінологією, і в той же час негативно впливає на комунікативні здібності студентів. Єдиним місцем, де студенти нефілологічних спеціальностей можуть показати свої знання з іноземної мови, залишається аудиторія, а успішна здача модулю – стимулом до її вивчення. Тому вибір і використання раціональних методів навчання на заняттях іноземної мови перш за все є завданням викладача, а також його креативний підхід до них. А. Кузьмінський у своїй науковій праці доводить твердження, що саме педагогіка являється невід'ємною частиною навчального процесу, і водночас потребує творчий підхід до використання методів навчання [2:159-160].

Сьогодні на заняття з іноземної мови слід використовувати різні методи, виділяючи комунікативний, задля підвищення знань та умінь студентів не філологів. Навчальний процес повинен формуватися максимально наближено до реальної комунікативної ситуації.

Розглянемо детальніше критерії відбору якісних методів навчання іноземної мови за Н. Волковою, серед яких: заохочення студентів до роботи на занятті за допомогою їхніх емоцій та почуттів; створення комфортної і цікавої ситуації, яка має на меті активізувати діяльність студента; студент – головна фігура в процесі навчання; стимулювання до розвитку мовних здібностей студентів; використання різних форм роботи на занятті – індивідуальну, групову, колективну [1:320].

Таким чином, ефективність комунікативно спрямованого навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах залежить від особистості викладача, наявних підходів та методів. А доцільне використання методів навчання іноземних мов допоможе розкрити творчий потенціал студентів, сприятиме формуванню майбутніх фахівців у певній галузі.

Література:

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник / Н.П. Волкова. – К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка: Підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2008. – 447 с.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

За останні десятиріччя в руслі науково-технічного прогресу значно зросла роль інформаційних технологій у навчальному процесі, зокрема, комп'ютерних програм у навчанні іноземних мов, а відомо, що вправи як основа організації системи навчання є рушійною силою у процесі вивчення іноземної мови.

Виконання комп'ютерних вправ, представлених у певній підсистемі, є запорукою досягнення належного рівня сформованості специфічних умінь, про що свідчать методичні дослідження у цій галузі. Г.С.Чекаль і Г.І.Коваль розглядають комп'ютерні вправи як засіб, що здійснює подання інформації, контроль, оцінку і корекцію навчальних досягнень студента, управління його навчально-пізнавальною діяльністю у процесі проходження ним індивідуального шляху навчання для досягнення поставленої мети.

Застосування комп'ютерів на заняттях виявляє резерви навчального процесу, особистості студента; збільшує дидактичні можливості викладача. Виконання комп'ютерних програм сприяє підвищенню професійного рівня майбутнього фахівця; забезпечує сприймання інформації через зоровий та слуховий канали; дозволяє здійснювати навчання і контроль засвоєння матеріалу в різних режимах самостійного пошуку і на різних рівнях складності. Використання комп'ютера є доцільним у процесі навчання мовного та мовленнєвого матеріалу іноземної мови, а також проведення тестування щодо перевірки рівня сформованості навичок і вмінь видів діяльності іноземною мовою.

Відомо, що інформаційні технології виступають основним засобом інтерактивного навчання. Сучасні засоби навчання та широкий спектр

інформаційних технологій дають можливість викладачеві застосовувати в роботі так зване проблемно-орієнтоване навчання в індивідуальному ритмі кожного студента, контролювати успішність новими інтерактивними методами і тим самим урізноманітнювати власні педагогічні технології та форми роботи. Оптимальними технологіями для навчання за інтерактивною методикою є інтелектуальна карта (mind map), тобто схематичне представлення думки автора, яке дозволяє запрограмувати майбутнє повідомлення; блог (blog), тобто веб-сайт, який дозволяє розміщувати професійно-орієнтовану інформацію про власний теоретичний і практичний пошук з метою викладання своїх поглядів і досвіду, спілкування, коментування і редагування; вікі (wiki), який базується на супертекстовому середовищі і дозволяє організовувати професійно-орієнтовану інформацію у письмовій формі, змінювати, редагувати, доповнювати і оцінювати її. Ці технології залучаються у навчальний процес і стають його невід'ємним складником. Такі інформаційні і комунікаційні технології дають змогу людям стати членами «віртуальних співтовариств» груп студентів, поєднаних єдиними цілями не за територіальним чи віковим принципом.

Література

1. Каменєва Т.М. Комп'ютерні вправи для навчання майбутніх менеджерів ділового електронного листування англійською мовою / Т.М.Каменєва // Іноземні мови. – 2007. – №2.
2. Майєр Н.В. Використання Інтернет-ресурсів навчального призначення для формування франкомовної професійної комунікативної компетентності у майбутніх викладачів / Н.В. Майєр // Іноземні мови. – 2013. – №1.
3. Плотніков Є.О. Мультимедійні вправи для формування англомовної рецептивної граматичної компетенції у майбутніх вчителів / Є.О. Плотніков // Іноземні мови. – 2010. – №4.
4. Соломко З.К. Комп'ютерні вправи для формування та

вдосконалення німецькомовної рецептивної лексичної компетенції майбутніх юристів у процесі самостійної роботи / З.К. Соломко // Іноземні мови. – 2013. – №2.

Т.В. Капелюшна
доцент, канд. пед. наук
УДПУ імені Павла Тичини

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Як зазначено у Концепції мовної освіти в Україні, шкільна мовна освіта поглиблюється у вищих навчальних закладах, де, залежно від рівня державної акредитації, спеціалізації, обраного студентами фаху, диференціюється обсяг і зміст мовних і мовленнєвих знань, умінь і навичок. Університетська освіта дає можливість удосконалювати володіння мовами, насамперед державною, рідною та щонайменше однією з іноземних, адже належне знання мов передбачає вільне оперування мовними ресурсами, реалізацію комунікативних намірів, розвиток умінь працювати з фаховими і художніми текстами, довідковою літературою тощо. Результатом навчання іноземної мови повинна стати особистісна багатомовність, яка передбачає усвідомлене розмежування мовних систем і відносно вільний перехід з однієї мови на іншу залежно від ситуації та життєвих потреб[2].

Вважаємо за доцільне, враховуючи принцип наступності при вивченні іноземної мови, зупинитись на розгляді питання основних тенденцій оновлення змісту навчання іноземних мов у сучасній середній школі, узагальнені В.Г. Редьком:

- комунікативне спрямування навчального процесу;
- діяльнісний характер процесу навчання;
- особистісно орієнтоване навчання;
- взаємопов'язане і збалансоване навчання всіх видів мовленнєвої діяльності;
- пріоритетність інтерактивних видів навчальної діяльності;
- ситуативне спрямування навчального процесу;
- активізація самостійної діяльності учнів;

- розвиток творчої комунікативної діяльності учнів, їхнього креативного мислення;
- використання групових форм навчальної діяльності;
- культурологічне спрямування процесу навчання, організація його у формі «діалогу культур»;
- діагностування / самодіагностування рівня навчальних досягнень учнів з метою коригування навчального процесу [1].

Отже, бачимо за доцільне врахування основних тенденцій оновлення змісту навчання іноземних мов у сучасній середній школі при викладанні іноземних мов для студентів немовних спеціальностей у вищих навчальних закладах.

Література

1. Редько В.Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов. Теорія і практика : монографія / Валерій Редько. – К. : Генеза, 2012. – 224 с.
2. Концепція мовної освіти в Україні – Режим доступу : [http://http://www.mon.gov.ua/](http://www.mon.gov.ua/).

Коваленко Б. О.

викладач

Уманський державний

педагогічний

університет імені Павла Тичини

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ СПІЛКУВАННЯ “АНГЛО-АМЕРИКАНЦІВ” З ПРЕДСТАВНИКАМИ ІСПАНОМОВНИХ ЕТНОСІВ

Розширення міжнаціональних і міжетнічних контактів США призвело до того, що існують певні проблеми у вербальній комунікації “англо-американців” з представниками іспаномовних етносів.

Мовленнєва взаємодія завжди супроводжується „немовленнєвими завданнями”, а будь-яке вживання мовних засобів розраховане на певний ефект, тому мову слід розглядати як „засіб впливу на партнерів по комунікації” [2; с. 51]. У лінгвістичній літературі поняття “комунікативні стратегії” отримало різні тлумачення: комунікативна стратегія це – „ефективні шляхи досягнення комунікативних цілей”. З нашої точки зору, комунікативні стратегії є комплексом інтенцій, які реалізуються відповідно до певних настанов комунікантів шляхом втілення комунікативних тактик із застосуванням мовних засобів та мовленнєвих тактичних ходів, які сприяють досягненню поставленої мовцями мети.

Можливість досягти мети різними шляхами знаходить відбиття у понятті комунікативної тактики [1; с. 53], під якою розуміють „реалізацію комбінаторики комунікативних стратегій у дискурсі” [2; с. 323]. Комунікативні тактики реалізуються за допомогою мовленнєвих ходів, тобто низки одиниць мовлення, застосованих у межах певного

висловлювання. Вочевидь, що первинним є поняття мовленнєвої стратегії, а мовленнєвий хід слід вважати інструментом реалізації мовленнєвих тактик.

Маючи за мету принизити представника іспаномовної спільноти, “англо-американці” втілюють стратегію приниження. У межах зазначеної стратегії представники білої раси здебільшого користуються такими мовленнєвими тактиками, як тактикою фактичної констатації нижчого соціального статусу представника іншого етносу; тактикою безпосередньої (відвертої) образи; тактикою узагальнення.

У межах стратегії приниження широко втілюється тактика безпосередньої образи. Досить частотним виявилось втілення тактики відвертої образи шляхом мовлення у поєднанні з тактикою імплікації нижчого соціального статусу. Для реалізації зазначених стратегій мовці-американці, як представники домінуючої етнічної групи користуються тактикою навішення ярликів.

У свою чергу, власне представники іспаномовних етносів схильні використовувати наступні мовленнєві стратегії під час вербалізації характеристик американців європейського походження: негативно-характеризуюча стратегія, стратегія позитивної саморепрезентації та стратегія встановлення рівноправності.

Таким чином, комунікація американців європейського походження з латиноамериканцями ґрунтується на конфлікті, сутність якого відбито у мовній та мовленнєвій стереотипізації. “Англо-американці”, втілюючи наведені комунікативні стратегії, керуються здебільшого упередженим сприйняттям іспаномовних етносів, висловлюють суб’єктивну оцінку, яку вони надають вихідцям з Латинської Америки.

Література

1. Иссерс О.С. Паша “Мерседес”, или речевая стратегия дискредитации // Вестник Омского гос. ун-та, 1997. – Вып. 2. – С. 51-54.

2. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: Монографическое учебное пособие. – К.: Брама, 2004. – 336 с.

WOMEN EDUCATION IN GREAT BRITAIN

New educational standards for women form another influence which has been at work affecting their position and interests. In the first half of the eighteenth century fewer than 40 per cent of the women of New England who signed legal papers wrote their name; the others made their mark [1].

The “dame school” provided a few crumbs of learning for the girls. Mrs. John Adams in her letters says that female education in the best families went no farther than writing and arithmetic, and it was fashionable to ridicule female learning.

Girls were not admitted to the public schools of Boston until 1769. It was not until 1852 that a public high-school education of any kind was available to Boston girls, and the opening of the Girl’s Latin School in 1878 gave them their first opportunity to be fitted for college. In Philadelphia no girls could be prepared for college in the public schools before 1893 [2].

Although the facilities for advanced public education were thus slowly developed, the movement for the establishment of private academies and seminaries for girls was a part of the general educational revival in the early part of the nineteenth century. Free elementary and secondary schools were established quite generally in the few decades preceding the Civil War. The employment of women teachers in comparatively large numbers can be traced to the effects of the Civil War, which made heavy drafts on men for other forms of service [3]. The opening of higher institutions of learning to women began in 1833 with the founding of “Oberlin Collegiate Institute”, which from the beginning admitted women as well as men. Antioch College followed in 1853, and the state universities beginning with Utah in 1850 have all opened their doors to women, with the exception of Florida, Georgia, and Virginia. In many colleges and universities women hold teaching positions, although as yet mostly of inferior rank, always with slow promotions, and frequently with salaries lower than those

given to men of the same rank. A large number of fellowships are open to women, some even in institutions primarily for men, as Yale University and the University of Pennsylvania [2].

As late as 1882, when sixty-six women from eight different colleges organized the Association of Collegiate Alumnae, they met as pioneers determined to advance educational standards and to give aid, counsel, and encouragement to the few scattered girls who were longing for sympathy as pressed forward to take advantage of new opportunities. The movement for collegiate education met with difficulties and obstacles at every point. One after another they have been removed [3].

In the face of these objections, the movement proceeded with a force which marked it as one of the great characteristics of the last century and made it a contribution of the history to civilization which has aroused the admiration of the world.

Literature

1. G. H. Martin, The Evolution of the Massachusetts Public School System, New York, 1894, p. 75.
2. Ida M., Tarbell, "The American Woman", American Magazine, December, 1909 p. 12.
3. Marion Talbot //The Education of women Chicago // The University of Chicago Press 1910, p. 16.

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Вивчення іноземних мов, серед багатьох дисциплін займає важливу роль в реалізації нової освітньої парадигми, у зв'язку з особливостям мови як важливого засобу міжкультурної комунікації і доступу до світової культури і самоосмислення особистості.

Проблема розробки технології вивчення іноземних мов для студентів немовних спеціальностей на основі інтеграції актуальних методів, засобів та прийомів викладання на досягнення мети оволодіння іноземною мовою, якими навчаються в умовах немовних вузів на аутентичному матеріалі підручника залишається однією з мало розроблених педагогічних проблем в галузі теорії та методики професійної освіти.

Існує специфіка викладання іноземної мови для студентів немовних спеціальностей, яка виявляє неповну відповідність підготовки спеціалістів з іноземної мови в системі немовної освіти соціальному заказу суспільства.

Специфіка іноземної мови як навчального предмету дозволяє здійснювати безпосередній вплив на особистісні якості людини, розвиток їх творчості, формування системи знань і понять. Вивчення іноземної мови накладає відбиток на всі психічні процеси того, хто її вивчає: особливими є процеси відчуття і сприймання, де особливо важлива диференційована слухова і моторна чуттєвість. Особливу важливу і своєрідну роль в процесі оволодіння іноземною мовою відіграє мислення. Не можна не відмітити важливу роль позитивних емоцій під час вивчення іноземної мови. Оволодіння іншомовною культурою передбачає чітку організацію волі та уваги.

Викладання іноземної мови в немовних вузах пов'язано з особливими проблемами, зв'язаних з деформацією гуманітарної, просвітницької та навчально-виховної функції освіти і порушенням співвідношення підсистем методів навчання.

Специфіка дисципліни полягає в тому, що провідним компонентом змісту навчання є не основи наук, а розвиток комунікативних видів мовленнєвої діяльності – говоріння, аудіювання, читання, письма. Згідно з психологічною теорією діяльності, навчання будь-якого виду діяльності відбувається в процесі виконання цієї діяльності, дій та операцій, пов'язаних із нею. Тому для навчання студентів різним видам мовленнєвої діяльності необхідно надати кожному з них можливість практичного оволодіння тим або іншим її видом. Оскільки в основі формування умінь в будь-якому вигляді іншомовної мовленнєвої діяльності лежать комунікативні навички, пріоритет у навчанні іноземних мов має бути за усними вправами. У цьому полягає основна специфіка дисципліни та основна трудність викладання, особливо якщо мова йде про формування умінь говоріння [1].

Отже, метою навчання іноземних мов є не система мови, а іншомовна мовленнєва діяльність, причому не сама по собі, а як засіб міжкультурної взаємодії. Мова - елемент культури, він функціонує в рамках певної культури. Ми повинні бути знайомі з особливостями цієї культури, особливостями функціонування мови в цій культурі. Мова йде про необхідність формування країнознавчий компетенції. Предметом мовної діяльності є думка. Мова ж - засіб формування і формулювання думки. Звідси впливають методичні висновки, істотні для предмету нашого обговорення.

Література

1. Ріхтер О.Є. Проблема використання інформаційних технологій у викладанні іноземної мови у вищому навчальному закладі [Електронний

ресурс] / О.Є. Ріхтер // Режим доступу :
http://www.rusnauka.com/11_NPE_2013/Pedagogica/5_134506.doc.htm

2. Пассов Е.И. Основа методики обучения иностранным языкам. – М.: Русский язык, 1977. – С. 22 – 24

Краснобока О.Ю.

**Уманський державний педагогічний університет
Імені Павла Тичини**

НІМЕЦЬКА КОЛОНІЗАЦІЯ ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ В КІНЦІ XVIII

—

70-X РР. XIX СТ

На основі широкого кола архівних, статистичних німецькомовних джерел проаналізовано

походження волинських німців, динаміку їх чисельності та регіони компактного поселення.

Ключові слова: *німецькі колоністи, меноніти, Волинська губернія*

Проблеми історії німців України загалом і Волині зокрема давно цікавили вчених. Однак

у багатьох загальних роботах із питань соціально-економічного розвитку, освіти, етнографії,

краєзнавства міграційні процеси серед німецького населення Волинської губернії у XVIII -70-х

роках XIX ст. не знаходили достатнього відображення. Деякі аспекти колонізації регіону знайшли

відображення в роботах В.В. Надольської, М.В. Бармака, М.П. Костюка, Ю.М. Поліщука, О.Г.

Суліменка, а також в німецьких дослідників М. Арндта, Х. Шмідта, Б. Праксенталера та інших.

Мета і завдання статті полягає в здійсненні комплексного аналізу процесів переселення

німецьких колоністів на Волинь у кінці XVIII – 70-х рр. XIX ст., з'ясуванні особливостей їхнього

розселення в регіоні.

З 1800 до 1861 рр. більшість німців прибувала з Прусії і Царства

Польського. Потік колоністів на Волинь різко зростає 30-х рр. XIX ст., після придушення

польського повстання і напередодні скасування кріпосного права.

У першій половині XIX ст. німці здебільшого селилися в Луцькому, Рівненському і

Житомирському, дещо менше - у Новоград-Волинському повітах. У Луцькому повіті було

засновано такі колонії як Стара Запуть, Тарноволя, Станіславівка; у Рівненському - Бересловець,

Антоніїв, Зеленка [5, с. 31].

Поселенці, які прибували на територію Волинської губернії, розселялися окремими

родами в колоніях, що вже існували й отримували там від поміщиків земельні наділи на

однакових з першими поселенцями умовах. Інші ж або брали в землевласників в оренду відрубні ділянки землі, або ж купували їх у складчину і селилися групами сімей, утворюючи нові колонії.

Таких колоній у період з 40-х до кінця 50-х рр. XIX ст. на Волині було засновано 21. За

роками цей процес розподілявся таким чином [11, с. 4]

1840 р. – 1 1853 р. – 1

1842р. – 4 1856 р. – 1

1843р. – 2 1857 р. – 3

1848р. – 1 1858 р. – 5

1849р. – 1 1859 р. – 2

Німецький дослідник В. Гізбрехт вказує і на популярні для поселення німців повіти. На

його думку, найбільш активно вони поселялися в Луцькому і Рівненському повітах, де до 1858 р.

було засновано 13 колоній, серед яких у Луцькому знаходилися такі: Валер'янівка, Нова Земля,

Мар'янівка, Березолупи, а в Рівненському: Хотинка, Анієловка, Мозулки. Усі нові поселення

переважно отримували імена дітей, які першими народилися на новому місці: Жозефін, Анете та

ін. [5, с. 32]. На думку А. Забеліна у період з 1830 до 1860 рр. включно у Волинську губернію

переселилося 11424 особи й було засновано 139 колоній. За роками цей процес розподілявся таким

чином:

Поселень Осіб

1787-1800 1 245

1800-1830 5 1001

1830-1860 139 11424

Звідси видно, що в друге тридцятиліття XIX ст. кількість переселенців порівняно з

першим збільшилась в одинадцять разів, а кількість заснованих колоністами поселень зросла в 23

рази [7, с. 166].

До 1861 р. російське законодавство суворо дотримувалося правил про недопущення

іноземців до володіння землею, що дещо стримувало потік переселенців. Їм дозволяли

влаштовувати фабрики і заводи та використовувати для цієї мети не більше, як 300 десятин землі.

При цьому закон вимагав, щоб іноземці протягом десяти років прийняли російське підданство,

інакше вони позбавлялися цієї власності або ж повинні були продати свій заклад особам, які мали право на володіння землею.

Аналіз джерел показує, що переважна більшість німецьких поселень у регіоні була

малочисельною і складалася з 20-30 господарств. Найбільші німецькі колонії нараховували до 100

господарств. У 1859 р. такими були: Фрідріхсдорф – 305 мешканців, Жозефін – 200, Березолупи –

150, Тарноволя – 100, Хотинка – 114 осіб.

Зібрані А. Забеліним дані про кількість іноземних колоністів в повітах губернії в 1861 р.

дають нам можливість проаналізувати особливості їхнього територіального розміщення в регіоні:

Таблиця 2

Кількість іноземних колоністів в повітах Волинської губернії

у тому числі:

Повіти Вихідці з

Царства

Польського

Іноземні піддані

Всього

Житомирський 3179 1463 4642

Овруцький 417 168 585

Новоград-Волинський 1600 133 1733

Рівненський 1463 444 1907

Луцький 2044 1687 3731

Ковельський 30 26 56

Володимир-Волинський 475 102 577

Дубненський 32 131 163

Кременецький 27 92 119

Острозький 32 40 72

Старокостянтинівський _ 93 93

Ізяславський 121 13 134

Разом: 9420 4392 13812

Дані таблиці свідчать, що до 1861 р. кількість колоністів значно зросла і досягла вже 13711

осіб обох статей, з яких 32% були іноземними підданими. Більша частина всіх поселенців жила в

Житомирському й Луцькому повітах, інші були зосереджені в Рівненському, Новоград-

Волинському, Овруцькому і Ковельському повітах. Тобто в переважній більшості колоністи

засновували свої господарства в південній частині Полісся. Це, на нашу думку, пояснюється тим,

що тут була дешевша і краща земля.

У 60-х роках XIX ст. кількість німецьких колоній у Волинській губернії починає різко

зростати. На наш погляд, причинами цього були:

□ □ скасування кріпосного права, унаслідок чого поміщики-власники великих маєтків,

позбувшись дармової робочої сили, були готові прийняти значну кількість фермерів та

орендарів;

□ □ поява закону 19.02.1861 р., який дозволяв віддавати поміщицькі землі в оренду особам

усіх станів, не виключаючи й іноземців;

□ □ відміна пільг іноземцям, які проживали в Царстві Польському.

Таким чином, можливість довгострокової оренди землі (до 36 років) і її дешевизна

сприяли заохоченню німців до переселення на Волинь, оскільки тут було багато малозаселених

територій. Цьому також сприяла й політика російського царизму. Царським указом від 18 грудня

1861 р. їх звільнили від військової служби, а указами від 5 і 23 березня 1867 р. німці, як і росіяни,

звільнялися від податків при купівлі нерухомості в західних губерніях імперії [9, с. 131].

Після скасування кріпосного права, появи названих вище указів почалася нова хвиля

масової німецької колонізації Волині [7, с. 167].

Німецькі колоністи йшли в Росію шляхом з Варшави на Брест-Литовськ, Ковель, Луцьк,

Рівне, Новоград-Волинський, Житомир, Київ, який зв'язував Південно-Західну Росію з

Центральною Європою. Трохи пізніше були побудовані залізниці, які з'єднували Брест-Литовськ,

Ковель, Рівне, Київ і Рівне, Сарни, Лунінець (Білорусь), Вільно з Балтикою, де проживала велика

кількість німців. Тож зрозуміло, що основна маса колоністів зосереджувалася саме вздовж цих доріг

[5, с. 24].

На початку 1863 р. вибухнуло чергове польське повстання, яке знайшло підтримку

польських магнатів Волині. Царський уряд вирішив використати його поразку для нового

обмеження польського землеволодіння. За його розпорядженням усе майно активних учасників

"бунту" було конфісковано в казну, а їхні спадкоємці викреслювалися з числа землевласників [8, с.

24]. Правилами від 15 березня 1863 р. на маєтки осіб, що брали безпосередню участь у повстанні, було накладено секвестр. При цьому йому підлягала не тільки нерухома власність, але й рухомість, у тому числі майно, яке знаходилося у тимчасовому користуванні або в позиттєвому володінні. За цих умов з метою відновлення занедбаного господарства краю 23 березня 1863 р. вийшло царське положення, яке визнало доцільним залучити в край представників інших губерній, які мали достатні кошти, а також іноземних поселенців. Одночасно було заборонено продавати, дарувати, віддавати в оренду маєтки особам польського походження та євреям. Після придушення повстання наплив німецьких переселенців на Волинь посилювався. Цьому сприяло те, що уряд щедро роздавав землі активних учасників повстання російським поміщикам і колоністам. Як результат – лише протягом 1863 р. сюди переїхало з Царства Польського 285 німецьких поселенців; з Прусії – 30; з Австрії – 24. У наступні роки вони продовжували прибувати переважно з Царства Польського, яке найбільше постраждало від повстання. Ці переселенці в основному селилися неподалік від головних транспортних шляхів, утворюючи так звані лісові колонії навколо Новоград-Волинського, Луцька, Житомира, Рівного. Аналіз джерел свідчить, що три четверти усіх німецьких колоній знаходилися на північ від старого Києво-Варшавського тракту, що проходив по осі Житомир – Новоград-Волинський – Корець і мав такі межі: на сході по лінії Коростень – Білокоровичі – Андріївка Сущанська (на північ від Олевська); на заході по лінії Олевськ – Городниця – Корець. Ще одна значна кількість німецьких поселень знаходилася на півдні від тракту; її межі проходили по лінії Житомир – Романів – Любар – Остропіль. Колонізація Волині в другій половині XIX ст. проходила швидкими темпами. У 1874 р. Волинський губернатор доповідав у Київ про кількість іноземних колоністів в регіоні. Ці дані можна викласти в таблиці: [7, с. 168]. Дані таблиці свідчать, що за десятиліття (1861-1871 рр.) кількість німецьких поселенців у губернії збільшилась у 2,5 рази. При цьому переселенські потоки в основному

були спрямовані на територію Житомирського, Луцького, Дубненського, Новоград-Волинського повітів. Найменше були заселені колоністами Ізяславський і Старокостянтинівський повіти.

Документи Житомирського обласного архіву свідчать, що в 70-х роках XIX ст. німецька

колонізація на Волині продовжує посилюватись. На ім'я Волинського губернатора надходять

численні прохання про дозвіл на придбання землі пруськими підданими. Так, у серпні 1877 р.

канцелярія губернатора отримала з Овруцького повіту прохання пруських підданих

лютеранського віросповідання про дозвіл придбання земельної власності в такій кількості:

Криштоф Гайка – 31,5 дес, Йоган Штрайц – 42 дес, Адам Налец – 21 дес, Альберт Нейман – 21 дес,

Амалія Гафке – 10,5 дес, Карл Реслер – 10 дес. При цьому вказувалося, що всі вони мають власні

кошти для придбання земельних ділянок і бажають залишатися іноземними підданими. Також

надходять телеграми від начальника Варшавської губернії з проханнями дозволити переселення в

губернію німецьких колоністів [12, с 4].

Більшість прохань вирішувалася позитивно. Водночас на початку 70-х років Волинський

губернатор видає ряд розпоряджень, які певним чином регламентували і впорядковували

колонізацію краю. Циркуляри та розпорядження губернатора щодо німців почали певною мірою

гальмувати процес напливу колоністів у регіон. Аналіз документів свідчить, що вже з початку 70-х

рр. XIX ст. починається масова еміграція з губернії менонітів, що було пов'язано з проведенням в

імперії військової реформи, яка передбачала загальну повинність. Починаючи з 1872 р., вони

починають масово емігрувати до США та Канади. Царський уряд запропонував їм альтернативну

службу санітарами в лікарнях або ж поступати на державну службу по догляду за лісами.

Меноніти відмовилися від пропозицій уряду і до 1874 р. більшість із них виїхала з Волині до США

(основні їхні поселення були в той час у штаті Північна Дакота, частково в Оклахомі та Канзасі).

Концентрація колоністів в прикордонній Волинській губернії у 60-70-х рр. XIX ст. і

погіршення відносин із Німеччиною змусили царський уряд адміністративними методами перешкоджати німецькій колонізації Волині, що призвело до поступового зменшення кількості німців у регіоні.

Список використаних джерел та літератури

1. Schneefuss W. *Deutschtum in Sud-Osteuropa*. – Leipzig, 1939. – 145 s.
2. Писаревский Г. Г. Из истории иностранной колонизации в России в XVIII в. (По неизданным архивным документам). – М., 1909. – 340 с.
3. Клаус А. Сектаторы-колонисты в России // *Вестн. Европы*. – СПб., 1868. – Т.4. – 365 с.
4. Arndt N. *Die Deutschen in Wolhynien. Ein kulturhistorischer Uberblick* – 1994. – 96 s.
5. Giesbrecht W. *Wolhynien und Wolhyniendeutschen*. // *Wolhynische Hefte* 3. Folge. Historischer Verein Wolhynien. – Schwabach, Wisentheid: Selbstverlag, 1984. – 184 s.
6. Praxenthaler B. *Aktenbestande uber Wolhyniendeutschen im Gebietsarchiv Shitomir. – Osteuropa Institut., Munchen.* – 1995. – 101 s.
7. Забелин А. Военно-статистическое обозрение Волынской губернии. – Ч. 1. – К., 1887. – 386 с.
8. Картавцев Е. Обрусение землевладения в Юго-Западном крае. – К., 1877. – 152 с.
9. Holz H. *Deutsche Anteil am Handel und Gewerbe in Wolhynien*. // *Wolhynische Hefte* 2. Folge. Historischer Verein Wolhynien. – Schwabach, Wisentheid: Selbstverlag, 1992. – 194 s.
10. Центральний державний історичний архів України. – Ф. 493, оп. 18, спр. 75, арк. 278; Ф. 442, оп. 1, спр. 1932, арк. 1-791.
11. Воронин А. Об иностранных поселенцах в Юго-Западном крае. – К., 1871. – 17 с.
12. Державний архів Житомирської області. – Ф. 70, оп. 1, спр. 63, арк. 4.

SUMMARY

On the basis of numerous archival, statistical and German sources the origin of Volyn Germans, dynamics of their number and regions of their compact settlement.

Key words: *German colonists, menonits, the Volyn province.*

ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВНЗ

Процеси інтеграції України в європейське суспільство обумовлюють стрімке зростання важливості вивчення іноземних мов фахівцями різних галузей та відносять іншомовну підготовку студентів немовних спеціальностей до найважливіших компонентів вищої освіти.

Згідно з освітньо-професійною програмою підготовки фахівців різних напрямів, важливим у вивченні іноземних мов студентів ВНЗ є «формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній та письмовій формах» [2, с.18].

В свою чергу, лексична компетенція є складовою частиною комунікативної компетенції, без набуття якої повноцінне спілкування є неможливим. Важливість формування саме цього аспекту компетенції підкреслена у дослідженнях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як В.О.Артемов, І.М.Берман, Н.Г.Вишнякова, О.Б.Тарнопольський, С.П.Шатілов, R.Carter, M.McCarthy, M.Lewis, I.Nation, N.Schmitt, L.Taylor та ін. Вони, зокрема, вивчили процес функціонального оволодіння студентами лексикою з урахуванням закономірностей породження мовленнєвих висловлювань; дослідили способи і прийоми для розкриття значень іншомовних слів; проаналізували дію лексичного механізму в різних видах мовленнєвої діяльності [3, с. 45-67].

В умовах пошуку шляхів оптимізації навчального процесу перед викладачами ВНЗ постає завдання створення ефективної методики формування іншомовної лексичної компетенції у студентів немовних спеціальностей.

У визначенні етапів формування іншомовної лексичної компетенції слід зазначити, що процес навчання іншомовної лексики проходить шлях від

отримання знань і вироблення первинних лексичних умінь до розвитку вторинних мовленнєвих умінь через вдосконалення вживання лексики.

Розглянемо два основних етапи формування іншомовної лексичної компетенції:

- етап семантизації та ситуативного тренування набутих знань та умінь на перших етапах навчання лексики;
- етап самостійної інтерпретації соціокультурних явищ та умінь на заключному етапі оволодіння лексичними одиницями.

Основним типом вправ на першому етапі є рецептивні; рецептивно-репродуктивні умовно-комунікативні; рецептивно-продуктивні комунікативні; репродуктивні комунікативні та продуктивні умовно-комунікативні вправи, у яких студент сприймає зразок мовлення і виконує з ним певні дії згідно створеної викладачем ситуації мовлення.

На другому етапі переважають продуктивні, умовно-комунікативні та комунікативні вправи. На цьому етапі ми також використовуємо багато вправ для самостійної автономної роботи студентів [1, с. 7-10].

Наведемо приклади вправ на першому етапі:

1. What do you associate “Breaking News” with? Explain your ideas.

2. Match the words to the definitions.
3. Fill in the text with one of the words.
4. The people below are reading the newspaper. What section are they reading: entertainment? business? sports? local news? horoscopes? international news? Name three more newspaper sections.

Приклади вправ на другому етапі:

1. Divide into three groups. The first group is the residents of the village. The second group is the tourists. The third group is the authority. Your task is to

read the stories and give for and against arguments to build the new road or not [4, с. 79].

2. Prove the statement “The printed word will never die”.

Отже, запропоновані нами вправи були ефективно використані на заняттях з англійської мови на II курсі історичного факультету під час вивчення програмної теми «Breaking News». При цьому виявилось, що студенти успішно засвоїли лексичні одиниці з даної теми.

Список використаної літератури:

1. Калініна Л.В., Самойлюкевич І.В., Андерсон К. Getting America-wise through reading. Навчальний посібник з англійської мови для студентів вищих навчальних закладів. У 2-ч кн. – Київ: Пед. думка, 2001. – Кн. I. – 175 с.
2. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра. – Міністерство освіти і науки України. – К., 2002. – 51 с.
3. Тарнопольський О.Б., Скляренко Н.К. Стандарти комунікативної поведінки у США. – Київ, 2000. – С. 45-67
4. Philip Kerr & Ceri Jones Straightforward Intermediate Student's Book – Macmillan – 2012 – 159 p.

В.С. Лагодзінська

*Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини*

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: НОВІТНІ ПІДХОДИ.

Сьогодні знання іноземної мови є важливою передумовою для особистісних, культурних, професійних та економічних контактів, тому процес оволодіння іноземною мовою розглядається як особистісний розвиток студента. Слід акцентувати увагу на формуванні ” комунікативної особистості”, адже у студентському віці розвивається мовленнєве мислення. Цю проблему досліджував у своїх наукових працях Г. В. Колшанський [1с.75].

Студентам притаманне бажання поділитися думками, враженнями, отриманою інформацією, адже іноземна мова виступає як засіб комунікації, спілкування з представниками інших націй. Сучасний ВНЗ відмовляється від зазубрювання, бездумного завчання текстів іноземною мовою, що не мають практичної цінності для майбутньої життєдіяльності студентів.

Студенти мають бути підготовлені до свідомого використання іноземної мови в подальшому житті та роботі.

В сучасному глобалізаційному світі, вивчення іноземної мови - це крок, який потребує значних зусиль, а також запорука майбутньої вдалої кар’єри.

Вивчення мови не обходиться без компетентного викладача, який повинен знати новітні методи викладання, оптимально підібрати той чи інший прийом відповідно до знань і потреб студента, адже навчити когось - це мистецтво.

До сучасних методів навчання відносять [2с. 159-160]:

- створення атмосфери, в якій студент відчуває себе вільно і комфортно,

стимулювати його інтереси, розвивати бажання до практичного вживання іноземної мови;

- заохочувати студента в цілому, зачіпати його емоції та почуття;
- стимулювати його мовні і творчі здібності;
- активізувати студента, роблячи його головною діючою персоною в навчальному процесі;
- навчити студента працювати над мовою самостійно на рівні його фізичних, інтелектуальних і емоційних можливостей;
- передбачити різні роботи в аудиторії: індивідуальну, групову, колективну, стимулюючи активність студентів, їх самостійність та творчість.

Якісна мовна підготовка студентів не можлива без використання сучасних освітніх технологій. Сучасні технології в освіті – це професійно-орієнтоване навчання іноземної мови, застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій, робота з навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов (система мультимедіа), використання інтернетресурсів тощо.

На даному етапі основним методом навчання іноземних мов є комунікативний метод. У процесі навчання за комунікативним методом студенти набувають комунікативної компетенції – здатності користуватися мовою залежно від ситуації. Вони навчаються комунікації у процесі самої ж комунікації. Для досягнення мети, тобто комунікативної компетенції викладач використовує новітні методи навчання, що поєднують комунікативні та пізнавальні цілі.

Переваги комунікативного методу полягають у тому, що студенти вдосконалюють навички усного мовлення, долається страх перед помилками. Однак те, що не надається належної уваги якості мови є недоліком цього методу.

Ще одним із основних методів навчання іноземної мови є інтерактивний.

Слово ”інтерактив” прийшло до нас із англійської мови ”interact”.

” Inter” – це взаємний , ”act”- діяти. Інтерактивне навчання – це навчання, що базується на діалогічному мовленні, в ході якого здійснюється взаємодія викладача і студента, при цьому вони – рівноправні і не відчувається домінування одного учасника над іншим. В таких умовах, студенти швидше привчаються бути незалежними, сміливо спілкуватися з людьми, критично мислити, приймати самостійні рішення.

Метою інтерактивного навчання є створення комфортних умов навчання, за яких студент відчує свою успішність, інтелектуальну досконалість.

Ще одним незаперечним фактом є те, що вивчення мови пов’язане із використанням технічних засобів. Викладач пропонує опосередковане сприйняття тексту з використанням радіо, телебачення, комп’ютерів тощо. Технічне забезпечення є засобом для зосередження уваги та запам’ятовування інформації. Власне технізація процесу навчання іноземної мови дає можливість готуватися до живого спілкування та подолання труднощів різного характеру.

Усе вищезначене дає можливість стверджувати , що новітні тенденції вивчення іноземних мов у ВНЗ спрямовані на задоволення потреб комунікації, самореалізації та вільного самовираження особистості, чому в значній мірі сприяють комунікативна та інтерактивна технології з залученням сучасних технічних засобів навчання.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Зимняя И.А. Педагогическая психология / И.А.Зимняя. – М.: Логос, 2001. – С. 384.
- 2.Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / кол. авторів під керівництвом С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. –С. 320.
- 3.Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посіб. / Н.П. Волкова. – К.: Академвидав., 2007. – С. 616.

Г.М. Лапа

Старший викладач

Буковинський державний медичний

університет

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ З ОГЛЯДУ НА НОВІТНІ ЗАРУБІЖНІ ДИДАКТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Методичний підхід до навчання англійської мови як іноземної зумовлюється цілою низкою таких чинників, як соціальне замовлення, прагматичні цілі, форми і методи навчання, сучасні технології, прийоми, домінуючі лінгвістичні теорії.

На думку багатьох зарубіжних методистів у системі навчання англійської мови переважають традиційний підхід, тобто така організація навчального процесу, який сприяє розвитку практичних навичок і вмінь усного мовлення і без перекладного читання. Відповідно до цього метода ті, хто навчається, багато уваги приділяють читанню текстів різної складності, виконанню комплексів комунікативних вправ, написанню текстів, есе. Усне мовлення тренується аудіюванням, заучуванням діалогів, уривків текстів, історій і т.ін. (Scriver J., 2005).

Суттєво важливим нам вдається погляд вчених Carter R., Hughes R., McCarthy M., 2000; Villiers C.S., - 2006; Willis D., 2003 щодо набуття граматичної компетенції на прикладах реальних контекстів різних функціональних стилів. Вони демонструють вживання граматичних категорій у відповідній аутентичній комунікативній ситуації, а завдання викладача полягає у підборі таких контекстів, щоб ознайомившись з ними, комунікант зміг коректно вжити у своєму мовленні. Lewis M., Hill J. вважають, що акцент слід робити на навчанні і лексичних кліше, які властиві реальній комунікації, коли слід висловити, або обґрунтувати свою точку зору.

Впровадження в практику навчання іноземних мов комунікативно спрямованих технологій призвело до збільшення питомої ваги часу, який відводиться на формування усного мовлення, аудіювання, виконання креативних завдань, розширення словникового тезауруса, навчання фразеологічної грамотності. (Scriven J., 2005).

Від суб'єкта навчання вимагаються вміння висловлювати своє відношення до певної мовленнєвої ситуації, але не раніше того моменту, коли він не буде готовий здійснити це.

Навчання іноземної мови, як засобу комунікації в умовах неспеціального вищого навчального закладу базується на сучасних методичних концепціях, орієнтованих на фах (у нашому випадку – медицину).

Наведений вище огляд деяких, більш прийнятих для наших умов, методичних технологій навчання іноземної мови, звичайно, не є повним і вичерпним. У своїй роботі ми намагаємось раціонально поєднувати традиційні методи і сучасні тенденції лінгводидактики, в центр цієї діяльності ставимо форми і методи, спрямовані на студент., Навчання іншомовної фахової комунікативної компетенції наближуємо до реальних умов, використовуючи сучасні джерела дидактичних засобів.

Література:

- 1.Миролюбов А.А. История отечественной методики обучения иностранным языкам. М. СТУПЕНИ, ИНФРА – М, 2002. – 448с.
- 2.Scriven J. Learning Teaching. A Guidebook for English Language Teachers. 2nd ed. – Macmillan Education, 2005. – 431p.
3. Aitken R. Teaching Tenses. – FLB, 2002.

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВИШІВ

Одним з найактуальніших питань сьогодення є вирішення проблем, які виникають у економічній, політичній, науково-технічній та освітній галузях, та вони вимагають від сучасного випускника вищого навчального закладу активного володіння іноземною мовою. Вимоги, що ставляться до випускників медичних вишів невідмінно зростають. Знання іноземної мови сьогодні є одним з показників якості підготовки фахівця, оскільки іншомовна комунікація є безпосереднім кроком на шляху до глобалізації знань студента. Суттєвим фактором є також і те, що володіння іноземною мовою є складовою гуманітаризації медичної освіти і розглядається нами як засіб підготовки всебічно розвиненої, творчо мислячої особистості, висококваліфікованого фахівця, випускника вищого медичного навчального закладу.

Опанування фахової лексики неможливе без такої форми роботи як читання автентичних фахово-орієнтованих текстів. У цьому форматі ми розглядаємо і переклад як крок до розуміння предмету своєї майбутньої професії, збагачення знаннями свого фаху. Для більшості медичних спеціальностей на першому етапі вивчення іноземної мови має існувати пріоритет читання загальномедичної літератури над практикою усного мовлення. Це пояснюємо необхідністю засвоєння студентом великої кількості термінологічних одиниць за відносно невеликий проміжок часу, тому на цьому етапі студентам пропонуються тексти загальнонаукового характеру та за спеціалізацією вищого навчального закладу. На другому етапі навчання програмою передбачений перехід від вивчення текстів загально медичної спрямованості до текстів вузько спеціалізованих. Іншими словами, зміст навчання англійської мови на другому етапі (найчастіше, на другому

курсів) формується тезаурус лексики субмов окремих окремих спеціальностей.

Обумовлено це тим, що в неспеціальних ВНЗ вузьку спеціалізацію можна починати тоді, коли дисципліни попереднього циклу вже сформували у студентів ту мінімальну понятійну базу, без якої початок вузької фахової спеціалізації не є реальним.

Головною особливістю методики навчання ішомовної компетенції студентів медичних спеціальностей є можливість формування у студентів не лише практичних навичок читання оригінальної літератури, а і спілкування у професійній сфері, застосовувати уміння та знання отримані впродовж набуття знань з обраного фаху. Основним засобом навчання в курсі викладання англійської мови в немовному ВНЗ є текст, орієнтований на спеціалізацію студента. Лінгводидактичним підґрунтям навчання ішомовного спілкування слугують комплекси креативних лексико-граматичних завдань укладених на основі різних контекстів, які уможлиблюють тренінг різних видів мовленнєвої діяльності.

Викладання іноземних мов студентам медичних вишів потребує впровадження новітніх дидактичних і методичних технологій, де акцент робиться на індивідуальну самостійну роботу, як аудиторну так і позааудиторну.

Література

1. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях / С.Ю. Ніколаєва // Навчальний посібник. – 2004. – С.75-90.
2. Саєнко Н.С. Інноваційні технології у навчанні іноземних мов професійного спрямування / Н.С. Саєнко // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. – 2011. - №18. – С. 213 – 221.

Макаревич Олег Олександрович
викладач кафедри іноземних мов і новітніх технологій навчання,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

МООС КУРСИ ЯК ЗАСІБ ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Ми живемо в епоху дистанційного навчання, з цим важко не погодитися. І хоча базової освіти з усіма її атрибутами, як то лекції, семінари, сесії, дипломи й т.ін., ніхто не скасовував, сучасне інформаційне суспільство створило у нас звичку перебувати у постійному пошуку нового контенту, задля задоволення власних гносеологічних потреб. Онлайн-освіта стає все більше розповсюдженим явищем - в Інтернеті можна пройти онлайн-курси з будь-якої спеціальності. Електронне навчання стало трендом першої декади XXI століття - обсяг світового ринку досяг \$91 млрд і до 2017 року обіцяє вирости ще на 23%. Лише у США з кожним роком передплатників онлайн-курсів стає на 10% більше [5].

Варто зазначити, що у багатьох західних дослідженнях, термін МООС (масовий відкритий онлайн курс) і онлайн-освіта є синонімами: як приклади масових онлайн-курсів закордонні автори приводять як «класичні MOOCs», так і освітні проекти, що не володіють масовим характером. Тому нижче ми будемо вести мову про онлайн-освіту загалом й про МООС, як її конкретний випадок. Питання, що ми вирішили розглянути, рівною мірою актуальні й для МООС, і для онлайн-навчання у цілому [3].

В одній з досліджених мною статей, які я використовував при підготовці до складання цих тез, МООС курси порівнюють з всесвітньо відомими конструктором Лего. Дійсно, пластикові кубики – гарна метафора для сучасної онлайн-освіти: можна «грати» з кубиками (курсами) і збирати свої власні конструкції (формувати індивідуальну програму навчання). По закінченню, дистанційний курс стає «цеглинкою» знання: вивчення одного предмета призводить до розширення інтересів і прагнення одержати більше знань з суміжних дисциплін [5].

На думку Майка Ленокса, професора Дарденської Школи Ділового Адміністрування Вірджинського Університету, традиційне навчання перебуває на рівні недосяжного для онлайн-курсів. Тому у прихильників класичного освіти не повинне бути «страху й ненависті» перед аббревіатурою МООС (і онлайн-освітою загалом): з точки зору Ленокса це – ефектне доповнення, але аж ніяк не заміна традиційному навчанню. На нашу думку, ефективним буде використання практики МООС курсів задля організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів.

Згідно з Положенням "Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах" «навчальний процес у вищих навчальних закладах здійснюється у таких формах: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи». У процесі впровадження кредитно-модульної системи навчання у ВНЗ значна частина навчального матеріалу виноситься на самостійне опрацювання студентами [4]. Самостійна робота – це різноманітні види індивідуальної і колективної діяльності студентів, які вони здійснюють на навчальних заняттях або в позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі [2, с.203]. У процесі викладання навчального матеріалу засвоюється 15 відсотків інформації, що сприймається на слух, 65 відсотків – слух і зір. Тобто разом – не більше 80 відсотків сприйнятого контенту. Якщо навчальний матеріал опрацьовується власноручно, самостійно (індивідуально) виконується завдання від його постановки до аналізу отриманих результатів, то засвоюється не менше 90 відсотків інформації [1]. Основним завданням викладача у вищій школі стає не репродуктивне викладання матеріалу, а організація активної самостійної роботи студентів [6].

Сучасні студенти є представниками цифрового покоління. Більшість свого вільного часу вони користуються можливостями сучасних технологій, задля комунікації, розваги; задоволення своїх пізнавальних потреб, шляхом ознайомлення з безмежним контентом, наданим глобальною мережею.

Перебуваючи під наглядом викладача, студент здатен вимкнути свій електронний девайс і займатися суто навчальною діяльністю. Хоча, це вимагає значних зусиль з кожної з сторін. Постійне нав'язливе бажання перевірити пошту й оновити стрічки соцмереж не дає змоги розслабитися і цілковито заглибитись в навчальний процес.

Найкращим рішенням є не боротьба з новою ерою технічного прогресу, а прийняття правил гри: студенти бажають проводити вільний час онлайн – добре, сучасні онлайн LMS (системи управління навчанням) надають можливість створити зручне цифрове освітнє середовище; студент звик проводить свій вільний час у соцмережах? – ще краще, LMS це іншими словами учбова соцмережа – аватари, система повідомлень, список користувачів, що перебувають в даний момент на сайті - усе це знайоме користувачу-студенту, викликає у нього підсвідомі позитивні емоції. Не варто забувати й про гейміфікацію сучасних соціальних онлайн-сервісів, яка у рамках розгляду онлайн-навчання, створює додаткові стимули, які допомагають студентам підтримувати внутрішню мотивацію. Віртуальні нагороди, відображення реального прогресу виконаної роботи, отримання сертифікату в кінці – всі ці складові процесу гейміфікації створюють позитивний зворотній зв'язок, що дозволяє одержувати задоволення від ігрового-навчального процесу

Отож, саме самостійна робота у формі онлайн МООС курсів є тим засобом, що по-перше розвантажить викладача, надасть йому змогу перенести частину навчального навантаження з навчальної аудиторії до онлайн-простору, а по-друге – зацікавить студентів, створить внутрішню мотивацію до її виконання. Студенти не матимуть потреби йти до бібліотеки або сидіти у читальному залі з купою паперів і книжок. Студент має змогу займатися самоосвітою у будь-який час у будь-якому місці: вдома, у громадському транспорті, в улюбленій кавярні, навіть просто на території кампусу. Єдине що необхідно – доступ до глобальної мережі і будь-який цифровий пристрій: смартфон, планшет або комп'ютер.

Звичайно ж, розробка і апробація цифрового навчального контенту вимагатиме значних зусиль і засобів. Для одного лише курсу з біоелектрики на Coursera знадобилися (не беручи до уваги самого викладача): консультант у сфері академічної освіти й педагогіки, що керував розробкою плану курсу, співробітник, що допомагав створювати й публікувати на сайті матеріали, оператор і монтажник відео, асистент з питань авторських прав, бібліотекар, що допомагав у пошуку додаткових матеріалів курсу, що перебувають у відкритому доступі, і консультанти з оцінки результатів роботи студентів з курсом [3]. Викладачі повинні розуміти, що якісно розроблений курс надалі буде працювати практично автономно і допоможе значного розвантажити аудиторний навчальний процес, необхідно прикласти усіх зусиль задля довгострокової освітньої перспективи. Інакше кажучи – розробити якісний і конкурентно спроможний контент, що здатен зацікавити і мотивувати студентів до роботи з ним.

Підсумовуючи, пригадаємо, що самостійна робота є організованою викладачем активною діяльністю студента, направленої на виконання поставленої дидактичної мети, але здійснюється без посередньої його участі; вимагає створення умов ефективної організації навчальної роботи та науково-методичного забезпечення. Подальший розвиток онлайн-освіти надасть можливість інтегрувати елементи самоосвіти студентів у цифровий простір. Застосування дистанційних елементів у традиційному навчанні дозволить скоротити прірву між рівнем підготовки майбутніх студентів і якістю освітніх програм у вищому навчальному закладі. Її джерелом є те, що сучасні студенти ростуть і навчаються в іншому освітньо-соціальному просторі — інтерактивно-ігровому. Застосування дистанційних методик може стати умовою, за якої молоді люди знову захочуть навчатися.

Список літератури:

- 1) Драч І.І. Самостійна робота студентів вищих навчальних закладів як важливий елемент сучасної підготовки фахівців / І.І. Драч // Нові

- технології навчання: наук.-метод. зб. – К. : Наук.-метод. центр вищої освіти, 2004. – Вип. 37. – С. 86 – 90.
- 2) Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / М.М. Фіцула. – 2-ге вид., доп. – К. : Академвидав, 2010. – 456 с.
 - 3) LEGO и онлайн-курсы: обучение как конструктор. – Режим доступа: <http://habrahabr.ru/company/friifond/blog/242471/>
 - 4) Місце та роль самостійної роботи студентів у навчальному процесі. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vpm_2014_13_22.pdf
 - 5) Онлайн-университеты, или наш ответ Coursera. – Режим доступа: <http://habrahabr.ru/company/vcstart/blog/234927/>
 - 6) Самостійна робота студентів у ВНЗ. – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/ONG_2006/Pedagogica/17894.doc.htm

***Зміст та структура підготовки вчителя початкових класів в
Польщі***

Новацією сьогодення змісту польської педагогічної освіти є модернізація стандартів для підготовки вчителів, яка відбулася в результаті виходу 17 січня 2012 року Розпорядження, котре було опубліковане в офіційному віснику.

Варто відзначити, що структура нового стандарту (досить відмінна від попередньої версії) складається з чотирьох компонентів:

- опису результатів навчання (загальні результати та додаткові);
- опису процесу та організації навчання (навчання на студіях, післядипломне навчання, реалізація модулів навчання);
- модулів навчання;
- організації педагогічної практики [1].

Згідно з новими стандартами зміст підготовки вчителя здійснюється на студіях I та II ступенів (освітньо-кваліфікаційні рівні бакалавр (ліценціат) та магістр), а також на єдиних магістерських та післядипломних студіях. Одним з основних положень нових правил міністерства освіти в Польщі є те, що після отримання ОКР «Бакалавр» студент може йти працювати в дитячому садочку або в початковій школі. Лише після закінчення навчання на студіях II ступеня або на єдиних магістерських студіях студенти можуть працювати в усіх типах шкіл. Це цілковита зміна, адже до виходу модернізованого стандарту ліценціат давав право працювати в початковій школі, а також у гімназіях.

Не менш важливою зміною є те, що за новим стандартом після закінчення ВНЗ студенти мають право проводити уроки тільки з одного

предмета, тоді коли підготовка до викладання іншого предмета може здійснюватися лише додатково [2].

Зміст професійної підготовки вчителя початкових класів має модульний характер, що передбачає опрацювання трьох основних модулів: *перший* – містить заняття, пов'язані з певним напрямом навчання (спеціальністю), наприклад: історія, математика, біологія або дошкільна освіта; *другий* – пов'язаний з педагогічною та психологічною підготовкою, котра передбачає вивчення таких предметів : характеристика розвитку дитини, веселощі, дошкільна освіта, адаптація людини, виховна робота в закладах опіки, дисгармонія і порушення розвитку у дітей, школа зрілості, безпека життєдіяльності дитини співпраця учня й вчителя; *третій* – містить дидактичну підготовку (загальну або предметну), котра містить наступні теми: навчальна програма, сучасні концепції дитячого виховання, специфіка роботи вчителя, методи, засоби і форми навчання, рівність освітніх можливостей, формування шкільної зрілості, налаштування педагогічної діяльності до потреб і можливостей дитини і т. д.

Отже, підводячи підсумок, зазначимо, що в результаті проведення модернізації освітньої системи в Польщі, зміст та структура підготовки вчителя початкових класів зазнали змін, визначених стандартами для педагогічної освіти.

Література

1. Członkowie Rady Głównej odpowiedzialni za prace nad standardami kształcenia (wg. Kierunków studiów) RGSW. Stronagłówna [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.rgsw.edu.pl/?q=node/234>.
2. Maciej M. Sysło. Standardy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej i informatyki [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://nauczyciel.wsipnet.pl/dane/pliki/kluby/8/Standardy%20-%20komentarz.pdf>.

НАВЧАЛЬНО-ІГРОВЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЯК ІНТЕРАКТИВНА ДИДАКТИЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Формування готовності студентів до іншомовної професійно-орієнтованої діяльності вимагає використання інноваційних технологій та методів у навчанні іноземній мові, які б уможливили активізацію процесу підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності. Такою технологією, на нашу думку, є навчально-ігрове проектування, яке спрямоване на розвиток творчих, аналітичних здібностей, критичного мислення, саморозвиток та формування рефлексивних умінь і забезпечує відтворення реальних умов майбутньої професійної діяльності.

Навчальне проектування трактується як комплекс вправ або завдань, які передбачають організовану, тривалу, значиму для студентів самостійну дослідну діяльність іноземною мовою, яка виконується як в аудиторії, так і у позааудиторний час. Основними завданнями проектної технології є: передача студентам певних знань, навчання здобувати їх самостійно і вміння застосовувати для розв'язання нових практично орієнтованих завдань; сприяння студентів у здобутті комунікативних навичок; розширення кола спілкування студентів, ознайомлення з різними точками зору на одну проблему; формування вміння студентів користуватись дослідницькими прийомами (збирати необхідну інформацію, аналізувати її з різних точок зору, висувати гіпотези, робити висновки [1, с. 132].

Грунтовними є наукові розробки В. Копилової, яка вважає проектування одним із ефективних засобів активізації студентів в процесі вивчення іноземної мови. Воно вимагає від студента самостійного планування, створення і захисту свого проекту, тобто активного включення в процес комунікативної діяльності. Навчальний проект – це комплекс пошукових, дослідницьких, розрахункових, графічних та інших видів робіт, які виконує

студент самостійно з ціллю практичного або теоретичного рішення поставленої проблеми [2, с. 18-20].

Процесуальність технології навчально-ігрового проектування полягає у створенні студентами ігрового проекту відповідно до його основних етапів під керівництвом викладача. Під час розробки та презентації навчально-ігрових проектів іноземною мовою відбувається актуалізація іншомовного мовленнєвого запасу з теми, яка опрацьовується, пошук необхідного лексичного матеріалу, граматичних конструкцій, фонетичних зразків.

Використання навчально-ігрового проектування на заняттях з іноземної мови забезпечує: розвиток позитивної мотивації до оволодіння новими підходами в організації навчально-виховного процесу, потреб пізнання нового, засвоєння нововведень, взаємодії, самовдосконалення та самореалізації; оволодіння дослідницькими прийомами збору необхідної інформації, її аналізу, систематизації; формування вмінь розробки гіпотези, аргументації власної точки зору на проблему, формулювання висновків, самостійного здобування необхідних знань, застосування їх для вирішення нових пізнавальних і практичних завдань.

Методи та форми навчально-ігрового проектування на заняттях з іноземної мови дають змогу студентам відчувати себе активними суб'єктами навчально-виховного процесу, встановити партнерську взаємодію у відносинах з викладачем, розвинути творчі задатки, комунікативні та дослідницькі здібності, дозволяє ефективно набути навичок професійного спілкування іноземною мовою, вміння використовувати іноземну мову як засіб вирішення професійних завдань.

Література

1. Л.І. Медведєва Проектна методика вивчення іноземної мови в контексті сучасних педагогічних технологій [Електронний ресурс] / Медведєва Л.І. – Режим доступу до ресурсу : <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/.../494/1/Medvedeva.pdf>
2. Копылова В.В. Методика проектной работы на уроках английского языка / Копылова В.В. – М.: Глобус, 2007, – 170 с.

L.I. Pochynok

senior teacher

Bukovinian State Medical University

**THE MAIN PRINCIPLES OF OPTIMIZATION OF
TEACHING A FOREIGN LANGUAGE PROCESS IN A NON-
LANGUAGE HIGHER SCHOOL**

Under the conditions of a limited expense of time envisaged by the curriculum of foreign language teaching in a non-language higher school efficacy and quality of the latter are of primary importance. Solving teaching-educative tasks should be realized through optimization of the teaching process. At the present stage of teaching it is based on the following principles: communicative orientation, oral principles of teaching, situational-thematic organization, intensification of the teaching process, a differentiated approach to teaching types of speech activity.

The principle of communicativeness is the leading one. The attention of both an instructor and a student should be concentrated on forming skills of using lexical and grammatical structures in conventional or real situations, that is the entire language material should be learnt through communication, and a dialogue between a teacher and a student is founded on the basis of students' life experience. The students' involvement into a conversational intercourse is directly proportional to closeness of an educational situation to reality.

The principle of an approach to foreign language teaching based on oral speech predomination envisages an activation of selected educational material. Firstly, in oral form (listening comprehension, speaking) and later on in reading and writing. Thus, this approach guarantees a mastery of all types of speech activity in succession.

The principle of a differentiated approach in teaching is implemented via an increasing level of the difficulty of exercises, while teaching listening comprehension. Mastering the skills of communication is implemented in class in the forms of a dialogic and monologic intercourse.

The principle of a situational-thematic organization of the material for oral practice envisages its selection and distribution for learning and mastering under the conditions maximally approximated to real ones. The types of utterances are stipulated by certain situations, interlocutors' interrelations being revealed therein. The character of a situation influences on the choice of speech units, therefore the principle is one of the essential manifestations of that of communication.

The principle of intensification of the teaching procedure consists in raising the productivity of work in class. Intensification is attained via combining an individual, paired, group types of work, the use of the distributing material, a wide use of the handout, technical teaching aids and the elements of programming. The teacher should construct an optimal version out of those available, selecting separate parts or elements, or combining them.

Mastering the technique of optimal organization of the teaching process or its parts develops a teacher's creativity without fail. The first step of a teacher, when planning a class, is acquiring the skill to see different variants of solving this or that task, irrespective of concrete conditions. The next step is choosing the best one of them in accordance with the personality features of a teacher, specific characteristics of an academic group and other specific conditions.

Such a choice is a creative operation, and it itself is the basis of optimization of the teaching process. A selection of the most adequate teaching methods for a specific learners' group is one of the central points of optimizing the teaching procedure.

References

1. Богатырева С.Т. Проблемы оптимизации преподавания иностранных языков / С.Т. Богатырева, С.Г. Тер-Микасова // Филологич. Науки. – 1982. – № 6. – С. 55-62.
2. Бородіна Г.І. Комунікативно-орієнтоване навчання іноземній мові у немовному вузі / Г.І. Бородіна // Іноземні мови. – 2005. – № 2.
3. Інноваційні методики викладання в сучасній вищій освіті / Тези доповідей. – Вінниця, 2011. – С. 43-44.

4. Нові технології навчання: Наук.-метод. Зб. / Кол. авт. – К.: Науково-методичний центр вищої освіти, 2004. – Спецвипуск. – 187 с.

*І.С. Постолєнко,
кандидат педагогічних наук,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини*

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗАКЛАСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ШКОЛАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Аналіз педагогічного процесу в школах Великої Британії буде не повним без розгляду його виховного компоненту, організації позакласної і позашкільної роботи з учнями. Як показує досвід, залучення учнів до позакласної та позашкільної роботи сприяє підвищенню результатів їх успішності в навчанні. Але, враховуючи той аспект, що учні мають досить завантажений графік навчання у школі, у багатьох британських школах вчителі намагаються не перевантажувати учнів позакласними та позашкільними заняттями.

Учнів переважно залучають до таких видів діяльності: танці (Dance), драмгуртки (Drama), гуртки порятунку життя (Life-saving), плавання (Swimming), гімнастика (Gymnastics), атлетика (Athletics), волейбол (Volleyball), нетбол (Netball), футбол (Football), бадмінтон (Badminton), аеробіка (Aerobics), баскетбол (Basketball). Вони мають також можливість відвідувати природничо-математичні гуртки (Science), комп'ютерні гуртки (Computing), мовні та технологічні гуртки (Languages and Technology Clubs), додаткові заняття з поглибленого вивчення математики (additional Mathematics groups), брати участь у хорі (Choirs) та шкільному оркестрі (School Orchestra) [3, с. 12]. Клуби відпочинку дають змогу об'єднатися учням за спільними інтересами, займатися музикою, танцями, театральним мистецтвом, скаутингом, спортом, іграми, дизайном, виготовленням декоративних прикрас тощо. У вільний від занять час учні відвідують інші школи, промислові підприємства, фермерські господарства. Часто школярам також організовують подорожі до моря, місцевих церков, мистецьких галерей, музеїв, театрів і т.д. Крім того, учні беруть участь у спортивних змаганнях не лише серед учнів школи, а й учнів інших шкіл графства [4].

Регламентация позакласної та позашкільної освітньо-виховної діяльності, яка організована муніципальною владою передбачає залучення британських учнів всіх етапів навчання до відвідування закладів відпочинку та дозвілля, які працюють протягом 4, 5 год. на день (зазвичай, з 12.45 до 17.15). Кожний такий заклад, який є партнером школи і співпрацює зі школою на договірних засадах, розрахований на роботу з учнями після уроків, має адміністратора та розклад роботи, в якому вказуються день тижня, коли працює секція чи студія, відповідальний за роботу секції, кількість учнів, які відвідують секцію, місце та час проведення заняття. Зазвичай, заняття в клубах дозвілля та відпочинку тривають від 45 хв. до 1 год. 15 хв, залежно від специфіки заняття [1].

Залучення учнів до позакласної та позашкільної діяльності дає учням змогу:

- розширювати кругозір;
- розвиватися фізично;
- розвивати командний дух та соціальні навички;
- вдосконалювати вміння керувати часом;
- формувати впевненість у власних можливостях;
- позбуватися стресового стану;
- розвивати почуття обов'язку [2, с. 2].

Література:

1. Club Timetable [Electronic resource]. – URL : <http://www.hillmead.org/PDF/2009T5/T5ClubTimetable2009.pdf>.
2. Extracurricular Activities [Electronic resource]. – URL : http://school.discoveryeducation.com/parents/teacherlink/articles/extracurriculars_2.html.
3. London National Children's Bureau [Electronic resource]. – URL : http://www.ncb.org.uk/about_us/aims_and_objectives.aspx.
4. OFSTED. Special Education [Electronic resource]. – URL : <http://www.archive.official-documents.co.uk/document/ofsted/sped/sped-05.htm>.

О. М. Рак

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри іноземних мов

Буковинського державного медичного

університету

ІНОЗЕМНІ МОВИ, ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Минуле тисячоліття було відзначено появою багатьох нових, результативних і цікавих методів та підходів до методики викладання іноземних мов, а історія самого викладання зазнала значного розвитку та вдосконалення. Загалом її можна описати в розрізі чотирьох тривалих етапів: 1) *традиційний метод*; 2) так званий “*прямий метод*”; 3) *аудіолінгвальний* та 4) *аудіовізуальний*.

Протягом тривалого часу основною метою викладання іноземних мов залишалось прочитання та переклад літературних творів. Із часом ця мета змінилась, і (з появою комунікативного методу) вивчення мов набуло нового змісту, збагатившись завдяки телевізійному і радіопросторам, Інтернету, супутниковому телебаченню тощо.

І тепер, уже на початку нового тисячоліття, ми все ж не відмовляємось від величезного досвіду, накопиченого в методиці викладання іноземної мови та використовуємо все краще, що було створено методистами.

Вивчення іноземних мов у сучасному суспільстві стає невід'ємною складовою професійної підготовки фахівців найрізноманітнішого профілю, де особливий акцент робиться на нових тенденціях у відборі методів, способів, прийомів та форм навчання. Постійне зростання вимог якості освіти та підготовки висококваліфікованих фахівців у медичній галузі, беручи до уваги стрімке збільшення науково-технічної інформації, вимагає від науково-педагогічного складу Буковинського державного медичного університету і, зокрема, від колективу кафедри іноземних мов нових підходів та методик вивчення іноземних мов за професійним спрямуванням із

використанням дистанційних технологій навчання. Таку можливість надає нам локальна телекомунікаційна мережа та змога запровадження в нашому навчальному закладі системи управління навчальними ресурсами **Moodle** – модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище.

Термін “Distance Education” був запозичений із англійської мови, а сама методика викладання – з освітніх програм таких провідних країн світу, як Великобританія, Канада, Франція та, зокрема США, де дистанційне навчання є дуже популярним.

Поняття дистанційної освіти охоплює різні моделі, методи й технології навчання, за яких викладач і студент просторово розділені, але при цьому між ними відбувається спілкування в режимі *on-line*.

Можливості сьогодення такі, що багато необхідної інформації можна знайти в мережі Інтернет, тому слід визнати, що викладач перестає бути для студента єдиним джерелом отримання знань, а методи активного пізнання та дистанційного навчання зростають.

Із використанням дистанційних технологій у навчальному процесі поступово відбуватимуться зміни в таких невід'ємних елементах традиційної системи освіти, як заміна дошки та крейди на електронну дошку й комп'ютерні навчальні системи, книжкової бібліотеки – на електронну, звичайної аудиторії – на мультимедійну.

Виходячи з аналізу цілої низки публікацій, присвячених змішаній (гібридній) формі навчання, тобто інтеграції очних і дистанційних форм, вважаємо її найбільш перспективною моделлю для медичних ВНЗ. Вона є цілком прийнятною для нашої кафедри іноземних мов, зокрема для вивчення студентами-медиками іноземних мов за професійним спрямуванням, використовуючи курси дистанційного навчання для поглиблення раніше отриманих ними знань у школі, а також для консультацій, можливостей отримання додаткової інформації і навіть для самооцінки набутих знань.

При підготовці і проведенні занять у системі Moodle викладач використовує набір елементів курсу, до якого входять: дидактичний матеріал,

граматичний, додатковий, аудіо-відео, тестовий самоконтроль та ін. Перед викладачем стоїть завдання, аби форми навчання відповідали меті й цілям занять, поєднуючи таким чином сполучення різних елементів курсу та організовуючи вивчення поданого матеріалу.

Створення навчально-інформаційного порталу дає можливість студентам здійснювати самонавчання, незалежно від місця їхнього знаходження, у будь-який зручний для них час, а принцип його усвідомлення означає осмислення студентом процесу самостійної роботи та власних дій щодо її організації.

Отже, одним із важливих завдань сучасної освіти є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють інформаційно-комунікаційними технологіями навчання і можуть самостійно здобувати знання. Саме тому, виходячи з вимог Болонського процесу, збільшується частка самостійної роботи студентів у навчальних програмах із усіх дисциплін. А якщо ж говорити про наших студентів, майбутніх лікарів, то в них повинні бути сформовані навички до постійного навчання, самовдосконалення через посередництво дистанційних технологій.

Свириденко І. М.
старший викладач, кандидат педагогічних наук
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

В сучасних умовах розвитку державності відбувається новий етап модернізації системи освіти, зростають вимоги до майбутніх фахівців, які передбачають не лише високий рівень знань і вмінь за фахом, але й володіння іноземною мовою. Невід'ємним компонентом освіти постає навчання іноземній мові, а володіння іноземною мовою – не лише показник високого культурного рівня особистості, а й запорука її успішної професійної діяльності. З огляду на це, проблема формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей набула особливої актуальності й стала предметом низки наукових досліджень.

Такі вчені як А. Астадур'ян, Л. Борозенець, Н. Гавриленко, О. Григоренко, М. Євдокімова, В. Зикова, Е. Комарова, Н. Кучеренко, Т. Лучкіна, Ю. Маслова, О. Метьюлкіної, О. Фадейкіна досліджували проблему формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів немовних спеціальностей; методику формування ІКК розглядали вітчизняні та зарубіжні вчені-методисти, а саме: І. Баценко, І. Бerman, В. Борщовецька, В. Гнаткевич, О. Ізмайлова, Н. Катрич, Е. Мірошніченко, Ю. Пассов, Ю. Солодовнікова, О. Тарнопольський, В. Теніщева, О. Чиханцова, С. Шатілов, Р. Елліс (R. Ellis), І. Нейшн (I. Nation), Н. Шмітт (N. Schmitt) та ін. З'ясовано, що іншомовна комунікативна компетентність є невід'ємною складовою підготовки студентів немовних спеціальностей, адже сприяє продуктивній взаємодії з навколишнім світом, тобто успішному професійному становленню майбутнього фахівця. Саме тому перед вищою школою виникає потреба пошуку і впровадження у практику актуальних методів навчання іноземних мов, які сприятимуть формуванню іншомовної комунікативної компетентності у студентів немовних спеціальностей.

Навчання іноземної мови у немовному ВНЗ розуміється як навчання міжкультурної комунікації, нерозривно пов'язане з використанням сучасних методів. Так, науковець О. Сафроненко наголошує, що «сьогодні основне завдання навчання іноземної мови полягає в навчанні професійно-орієнтованого спілкування» [2, с.43], а сам процес навчання має бути практикоорієнтованим. Отже, необхідно знайти такі універсальні методи навчання іноземної мови, які дозволять досягти більш високого рівня підготовки фахівців шляхом інтеграції мовної та професійної сфер.

Необхідно зазначити, що нині у практиці підготовки студентів ВНЗ поряд із традиційними методами навчання досить широко застосовуються інноваційні, серед яких значне місце займають активні методи навчання. Активні методи навчання – це методи, що стимулюють пізнавальну діяльність студентів, вони будуються в основному на діалозі, який передбачає вільний обмін думками про шляхи вирішення тієї чи іншої проблеми та характеризуються високим рівнем активності студентів. Саме таке навчання загальноприйнято вважати «найкращою практикою навчання» у сучасному ВНЗ [3, с. 297]. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів – основна мета активних методів навчання іноземної мови, а всі інші цілі (освітня, виховна, розвивальна) реалізуються в процесі здійснення цієї головної мети.

Активні методи навчання можуть бути використані на різних етапах навчання іноземної мови. Вченими доведено, що на заняттях з використанням активних методів навчання іноземної мови (якщо вони орієнтовані на досягнення конкретних цілей і правильно організовані), студенти засвоюють матеріал найбільш повно і з користю для себе, тобто вони усвідомлюють значущість навчального матеріалу і думають, яким чином будуть застосовувати отримані знання в ситуаціях реального життя або подальшого навчання [3, с. 298]. Обираючи метод навчання, викладач повинен усвідомлювати, що головне при вивченні іноземної мови студентами немовних спеціальностей – це формування іншомовної комунікативної компетентності, а також їх виховання і розвиток.

На заняттях з іноземної мови у ВНЗ з метою формування ІКК студентів немовних спеціальностей доцільно використовувати такі активні методи навчання: імітаційні, які передбачають, як правило, навчання професійним умінням і навичкам та пов'язані з моделюванням професійної діяльності, інакше кажучи, імітуються як ситуація, так і сама професійна діяльність; неігрові, що передбачають аналіз конкретних ситуацій; рішення ситуаційних задач; вправи, виконання індивідуальних завдань; ігрові, розігрування ролей (рольова, ділова гра) [1; 5].

Отже, ефективність формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей та становлення їх як компетентних і конкурентоспроможних фахівців залежить від вибору методів навчання іноземної мови. Використання активних методів у практиці навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей сприяє засвоєнню студентами не лише знань з мови, а й навчанню професійно-орієнтованого спілкування.

Література

1. Коваль Т. І. Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах / Т. І. Коваль // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2011. – №6 (26).
2. Сафроненко О. И. Программно-методическое, технологическое и кадровое обеспечение качества системы многоуровневой языковой подготовки студентов неязыковых вузов / О. И. Сафроненко. – Ростов н/Д: Изд-во ООО «ЦВВР», 2006. – С. 43.
3. Сумцова О. В. Формирование иноязычной коммуникативной компетенции студентов технических вузов при использовании активных методов обучения иностранному языку / О. В. Сумцова // Молодой ученый. — 2012. — №2. — С. 297-298.

*А.М. Семисюк**кандидат філологічних наук**Буковинський державний медичний**університету*

ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ ТА МЕТОДІВ У СИСТЕМІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Визнаючи існування різноманітних методів у сучасному процесі навчання іноземних мов за професійним спрямуванням, і, використовуючи досвід роботи кафедри іноземних мов БДМУ у цьому аспекті, слід відмітити що домінуючими сьогодні є методи і технології спрямовані на розвиток іншомовної професійної комунікації, що стимулює у тих хто навчається, бажання використовувати навчальний предмет (іноземна мова) у оволодінні обраним фахом. Вагоме місце у цій діяльності посідають інтерактивні методи в основі яких лежить сукупність дій міжсуб'єктної взаємодії викладача і студентів, безпосереднє міжособистісне іншомовне спілкування, найважливішою особливістю якого визнається спроможність студентів “приймати роль” іншого, уявляти як його сприймає партнер, або група комунікантів і, відповідно, брати участь у мовленнєвій ситуації, будувати свої власні мовні дії.

Інтерактивну взаємодію у режимі викладач-студент, студент-студент, студент-студенти, характеризує висока інтенсивність професійного спілкування його учасників, зміна форм пред'явлення дидактичного матеріалу. Про це свідчить залучений нами для навчального процесу матеріал, представлений у комплексі методичних вказівок «Deutsch im Krankenhaus», який вводить майбутніх лікарів у професійне іншомовне середовище, навчає професійної комунікації з урахуванням оволодіння граматичною компетенцією у різних контекстах (текст для вивчаючого,

ознайомлюваного читання, діалоги, комплексу комунікативних вправ, креативних завдань). Представлені аудіоматеріали формують фонетичні навички, сприйняття інформації з наступним письменним викладанням її змісту.

Мотивація вивчення іноземних мов у медичному навчальному закладі підвищуємо за допомогою використання професійно спрямованих рольових ігор, які на наш погляд, залучують студентів до інтерактивної діяльності на занятті, передбачають неформальний стиль спілкування, можливість об'єктивно оцінювати своє комунікативні можливості. Цей метод роботи збільшує відсоток розмовної мови у системі практичного заняття.

Впровадження інтерактивних форм та методів навчання іншомовної фаховоорієнтованої компетенції потребує цілеспрямованої розробки чітких інструкцій з боку викладачів, підготовки та постійного оновлення лінгвістичного ресурсу для комунікації.

В контексті вищезазначеного аспекту навчання на наш погляд, майбутнє залежить від рівня розвитку тих, кого навчаємо, широкого застосування сучасних дидактичних методик, завдяки яким студенти зможуть набувати знань іноземних мов і успішно їх використовувати у своїй лікарській практиці.

Література:

1. Букатов В.М. Педагогічні таємниці дидактичних ігор. 2-е вид. –К., 2003. – 152 с.
2. Кашлев С.С. Технология интерактивного обучения. – МН: Беларусский верасень, 2005. – 176 с.
3. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования./ Под ред. Е.С. Полат. – М: издательский центр «Академия». – 2000. с. 33-34.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

В історії навчання іноземним мовам постійно змінюються акценти на мовні аспекти. В різні часи більша увага приділялася граматиці, перекладу, читанню, аудіосприйняттю. На даний час особливістю навчання іноземній мові є наголос на оволодіння мовленнєвими або комунікативними навичками. Це відбувається тому, що потреба у фахівцях, що володіють знаннями та вміннями фахової комунікації стає все більш актуальною у ділових колах сучасного суспільства. В теперішній час значно збільшився об'єм медичної наукової інформації, призначеної для обміну; здійснюються міжнародні програми з вдосконалення системи охорони здоров'я. Вітчизняні представники системи охорони здоров'я так само як і студенти освітніх закладів все більше беруть участь в міжнародних наукових конференціях і зустрічах, в програмах з обміну досвідом и підготовці спеціалістів. Цим самим збільшується роль мотивації для вивчення іноземної мови студентами-медиками. Тому головним завданням викладача медичного вузу стає вміння донести до студентів всі ці аспекти мотивації, які б змогли переконати їх що знання іноземної мови є одним з показників компетентності професіонала високого рівня. Однак відсутність певних базових знань професійної англійської мови викликає певні труднощі. Практично студенти-медики починають вчити нову для себе англійську мову, пов'язану з їх майбутньою професією і яка в першу чергу включає в себе вивчення медичних термінів і понять, з якими студенти ще не стикалися. Тому особливістю навчання студентів-медиків для викладача є завдання навчити студентів правильній вимові термінів. В тому плані слід виділити терміни латинського та грецького походження, які студенти вивчають на клінічних кафедрах. В англійській мові правопис цих термінів

збігається, а ось вимова відрізняється, тому в задачу викладача входить завдання навчити студентів загальним правилам вимови термінів такого плану в англійській мові, тому щонавіть спілкування на загально-медичну тематику включає велику кількість професійних термінів

Не відкидаючи важливість говоріння проблема вміння отримання необхідної інформації з фахової літератури має велике значення для студента-медика і є засобом задоволення пізнавальних потреб. Становлення сучасного спеціаліста-медика, що володіє продвинутими вітчизняними та зарубіжними медичними технологіями, значно залежатиме від того, наскільки оперативно він зможе отримувати необхідну професійноорієнтовану інформацію не тільки рідною мовою, але і іноземною. У зв'язку з цим виникає проблема навчання студентів медичних вузів іншомовному професійно орієнтованому читанню з максимальним розумінням інформації спеціального характеру.

Навчання іноземній мові в немовному вузі повинно з одного боку бути інструментом отримання знань, а з іншого боку виконувати виховну функцію, спрямовану на прищеплення любові до своєї майбутньої професії.

Література

1. Баева Т.А., Константинова Ю.А. Роль мотивации при обучении иностранному языку студентов-медиков. [Електронний ресурс] / Т.А. Баева, Ю.А. Константинова // Архив конференций ООО «Руснаука», Publishing house Education and Science s.r.o. – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2013/Pedagogica/2_149873.doc.html
2. Васильева М.М. Условия формирования мотивации при изучении иностранного языка // Психологические основы обучения неродному языку. – М.: МПСИ, 2003. – С. 306 – 330.

INDIVIDUAL ORIENTED PARAMETERS OF EDUCATIONAL GUIDE TO A SECOND LANGUAGES TEACHING IN THE VIEW OF FOREIGN LINGUISTS

Methodology of Teaching English as a second language provides a broad range of approaches to languages learning and is one of the key concepts that is emphasized in the foreign research practice.

Pre-21 century language teaching methodology had two types of approaches: one type of trend was focused on using a language (i.e., speaking and understanding), the other type was focused on analyzing a language (i.e., learning the grammatical rules). It has been apparent in the recent years that there have been marked changes in the goals of the language education program. Today, languages students are considered successful if they can communicate effectively in the foreign language. Thus, the teaching of the oral skills has become increasingly important.

Our learning experience presents recognition technology as the specific objective of the medical students teaching program and the part of academic working model *“Individual concentrated parameters of educational guide”*. The learning language technology intends to develop students’ general and professionally-oriented communicative competence. The program we propose is realized via a teacher who plays the leading role in performing a systemic procedure, which includes the interaction of several aspects simultaneously: analyzing the conditions of teaching situation; formulating the course objectives; choosing the teaching methods; the materials; planning to evaluate the students’ learning; making detailed course plans; evaluating (his or her) teaching.

The investigation of the teacher's potential and strategies in the creation of the scientific-methodical teaching system is the principal target of the modern foreign linguists author discourse. We explored the basic theories of the second language researchers.

In Richard Prégent's *Study of Charting the Course* (1994) he proposes the pedagogical course design in order how to prepare to teach more effectively, expressing the key conception: good teaching begins with good preparation. The author has formulated three categories of teaching methods: **presentation** (formal presentation, informal presentation); **discussion or group work** (seminars, case studies, peer teaching, others); **individual learning** (guided work).

The practical manual "Teaching and Learning Languages" by Earl W. Stevic (1983) is geared for experienced teachers who are ready to take a fresh look at a wide range of techniques, that are not a "**how-to-do-it**" schemes (1983). The contemporary writer of the theory and practice on foreign language teaching develops his argument that learning a language depends on "**what goes on inside and between the people in the classroom**" (2).

The encyclopedic edition of the textbook "Teaching English as a Second Foreign Language" (1991) provides a comprehensive, up-to-date introduction to teaching ESL and description of a variety of perspectives offered by 36 specialists in the areas of Methodology, Language and Teacher Skills, Integrated Approaches. One of the sections is devoted to the ESL teachers, acquaints with the skills how to perform their job professionally and effectively, shows the ways to enhance the teaching-learning process.

In conclusion: what do the linguists mean by the term "individual oriented educational guide"? We have tried to explain the meaning of this notion as two components process, which is grounded on teacher and student concentrated teaching-learning method. To sum up, we can state that known formula "Who? What?" and "How?" perpetually dialectical and constantly stirs the methodological view of the foreign languages teachers.

References

1. R. Prégent. Charting Your Course.-Madison: Magna Publications, 1994.-229p.
2. Earl W. Stevick. Teaching and Learning Languages.-London: Cambridge University Press, 1983.-215p.

**САМООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ-ФАРМАЦЕВТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ
НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ**

Специфіка заочної форми навчання вимагає формування здатності особистості до самоосвітньої діяльності, спрямованої на оволодіння латинською фармацевтичною термінологією та досягнення професійної термінологічної грамотності. Значний відсоток навчального навантаження відводиться саме самостійній позааудиторній роботі без безпосередньої участі викладача, завдяки якій студент має не тільки поглибити, узагальнити й закріпити знання, отримані під час настановних сесій, але й набути певних практичних навичок, зуміти застосувати їх при виконанні контрольних робіт та при складанні підсумкових модульних контролів. Реалізації перерахованих вище завдань можна успішно досягти, якщо у студента присутні психологічна готовність до самоосвіти, усвідомлення важливості систематичної самостійної пізнавальної діяльності, позитивне ставлення до необхідності щоденно знаходити час для самопідготовки, уміння відшукати потрібну інформацію за різними джерелами. Важливою умовою організації самоосвіти є доступність комплексу методичного забезпечення вивчення дисципліни: тому ми пропонуємо студентам-заочникам скористатися системою moodle (діючою у Буковинському державному медичному університеті з 2010 року), методичними вказівками, навчальною літературою, алгоритмами дій, різними схемами, моделями, рецептурними довідниками, латинсько-українським та українсько-латинським словниками. Іншим, не менш важливим аспектом індивідуально-диференційованої форми самостійної пізнавальної діяльності, вважаємо консультації, переважно індивідуальні, на яких студент може отримати відповіді на окремі питання теоретичного чи практичного характеру, а викладач зробити висновки стосовно рівня компетентності студента. Як показує досвід роботи, кількість звертань студентів заочної форми навчання за консультацією зростає при виконанні контрольних робіт та перед модульними контролями. До одного із компонентів самостійної навчальної діяльності відносимо також виконання індивідуального навчального завдання (контрольної роботи), яке охоплює посеместровий зміст навчального курсу і підводить підсумок умінням застосовувати набуті знання під час вирішення конкретних фаховоорієнтованих завдань. На жаль, на сьогоднішній день спостерігаємо досить низьке мотиваційно-ціннісне ставлення студентів до самостійної пізнавальної діяльності, небажання тратити свій час на пошук інформації, відсутність розуміння того, що бажаний результат залежить тільки від їхніх дій. Одна із причин, на нашу думку, криється в тому, що викладачі переоцінюють значення своєї

педагогічної майстерності: на настановних сесіях за максимально короткий аудиторний час вони намагаються «розжувати» весь матеріал, вказати конкретні сторінки в рекомендованій навчальній літературі, здійснити інструктаж, обмежуючи тим самим творчу самостійність студента. З іншого боку, такий підхід до викладання предмету цілком зрозумілий: граматики латинської мови складна, об'єм матеріалу величезний, кількість практичних аудиторних занять мінімальна, часу для відпрацювання практичних навичок немає зовсім, відсоток самостійної аудиторної роботи під керівництвом викладача незначний, що призводить до невпевненості студента у можливості самостійно виконати запропонований обсяг роботи. На нашу думку, ефективність самоосвіти залежить від уміння викладача за час настановної сесії переконати студента в його особистісних можливостях самостійно виконувати ту чи іншу дію, підвищити його самооцінку. Тому надзвичайно важливо інтенсифікувати самостійну діяльність кожного студента в умовах аудиторії, що вимагає від викладача високої організації навчального процесу та наявності навчально-методичного матеріалів, які б забезпечили мобілізацію потенціалу тих, хто навчається.

Література

1. Основні засади розвитку вищої освіти в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 років) / за ред В. Г. Кременя. – Київ, 2004.-147 с.

М.М. Телеки

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземної
мови

Буковинського державного
медичного університету

Латинська мова як засіб професійно орієнтованого навчання студентів вищих медичних закладів

Постановка проблеми. Розвиток міжнародних зв'язків України, міжнародне співробітництво у сфері вищої освіти та інтеграції системи вищої освіти до світового освітнього простору значно підвищують у студентів інтерес до вивчення іноземних мов. Сьогодні плідно застосовують провідний підхід до навчання мов – принцип плюрилінгвізму, завдяки якому мовці одночасно можуть використовувати декілька мов для комунікації.

Проте в інтернаціональних контактах для фахівців медичної галузі важливим є не лише акт спілкування, але й розуміння думки партнера, передача адресантом професійної медичної інформації, її оцінка та сприйняття адресатом мовлення. Для цієї мети адресанти послуговуються латинською мовою.

Актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю підготовки конкурентоспроможного медичного фахівця, здатного до самореалізації, інтеграції і праці у високотехнологічному суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що принцип професійної спрямованості навчання має бути провідним методичним принципом, який, на думку О.О. Механікової, слід урахувати і реалізовувати у процесі вивчення іноземної мови. Метою навчання іноземним мовам у немовних вищих навчальних закладах, за спостереженнями Ковтун І.В., є досягнення рівня, достатнього для практичного використання іноземної мови в майбутній професійній діяльності. Г.К.Волкова у дослідженні підкреслює, що для успішного спілкування потрібні не тільки володіння співрозмовниками спільними мовними засобами, але й наявність спільного об'єму знань і досвіду, зокрема професійних знань і відповідної лексики. Дослідниця Ю. Ю. Солодовнікова переконана, що вдосконалення професійної підготовки фахівця

є комплексним особистісним ресурсом, що забезпечує можливість ефективної взаємодії у процесі використання іноземної мови як засобу вирішення професійних задач.

Результати дослідження. Латинська мова залишається провідною термінологічною мовою у всіх галузях медичної науки. Вивчення латинської мови та основ медичної термінології починається з практичного оволодіння основами граматики та принципами словотворення, засвоєння семантики латинських та грецьких терміноелементів. Особлива увага приділяється процесу словотворення, перекладу діагнозів. Комплекси різноманітних вправ (двохсторонні семантичні і

вправи для виконання самостійних індивідуальних завдань, позааудиторної дослідницької роботи, закріплення умінь бачити латинські морфеми в лексиці сучасних європейських мов і розуміти слова на основі «знайомих» елементів, утворення словотворчого ланцюжка: латинська – українська мова – іноземна мова, що вивчається, переклад медичних текстів тощо) створюють сприятливі умови для практичного застосування у фаховій діяльності анатоμο-гістологічної, хімічної та ботанічної номенклатур, клінічної та фармацевтичної термінології, рецептури.

Висновки. Державна політика щодо міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти сприяє широкій участі у науково-практичних конференціях, навчанню у вищих навчальних закладах та стажуванню в медичних клініках. Володіння латинською мовою, основами медичної термінології допомагає медичному спеціалісту розуміти фахову літературу, що з'являється на міжнародному професійному ринку, успішно спілкуватися за професійними темами та обмінюватися професійною інформацією.

Література

1. Волкова К.Г. Образовательный компонент в обучении иностранному языку студентов неязыкового вуза [Текст] / К.Г. Волкова: // Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі: Матеріали VI Міжнародної науково-методичної конференції. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2013. – 192 с.
2. Ковтун И.В., Губина Н.Н., Мариненко Л.А. Значимость коммуникативного подхода при профессионально-ориентированном обучении иностранному языку в неязыковом вузе. [Текст] /

И.В. Ковтун, Н.Н. Губина, Л.А. Мариненко // Концепція навчання комунікативній іноземній мові у немовних вnz: Матер. VIII Дсеукраїнської наук.-практ. Відеоконф. у режимі online (25 березня 2013 р.). – Харків: Вид-во НФАУ, 2013. – 156 с. (сер. «Наука»). С. 52-56.

3. Механікова О.О. Психологічна сутність навчання читання студентів немовних спеціальностей професійно орієнтованих текстів англійською мовою [Текст] / О.О. Механікова // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. 20-21 жовтня 2011 р. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2011. – С.375–378.

4. Солодовникова Ю. Ю. Формирование иноязычной коммуникативной компетентности как условие совершенствования профессиональной подготовки специалиста социальной работы [Текст] : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». – Курск, 2009. – 28 с.

РОЗВИТОК ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МОЛОДШИХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР У КОМУНІКАТИВНІЙ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

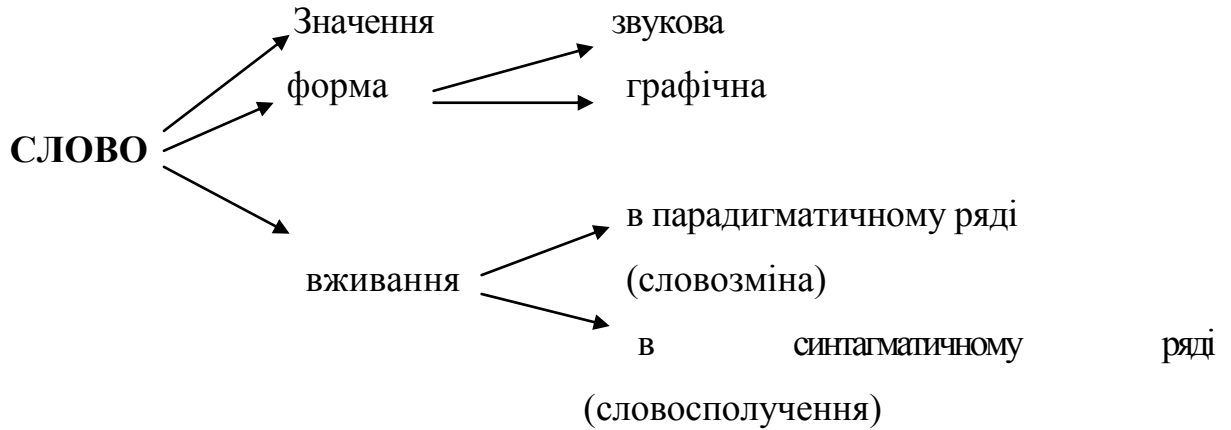
Зростання ролі медсестринства у лікувальному процесі вищих медичних закладах зумовило впровадження ступеневої підготовки медичних сестер, у здійсненні якої не останнє місце посідає і формування їх іншомовної компетенції.

Проблема розвитку лексичної компетенції останнім часом досить часто порушується в лінгводидактичних дослідженнях (О. Амацьєва, А. Богуш, Ю. Руденко). У лінгводидактичному енциклопедичному словнику лексична компетенція визначається як здатність миттєво викликати з тривалої пам'яті еталон слова відповідно до конкретного мовленнєвого завдання та включати його в мовленнєвий ланцюг. Як зазначає у своєму підручнику з методики викладання іноземних мов С. Ю. Ніколаєва: "...центральною ланкою в роботі над засвоєнням лексичного матеріалу є формування лексичних навичок" [1].

Для засвоєння лексичного матеріалу ми виділяємо наступні етапи: етап ознайомлення студентів з новими лексичними одиницями — семантизація лексичних одиниць; етап автоматизації дій студентів з новими лексичними одиницями.

Лексика в системі мовних засобів є найважливішим компонентом для розвитку мовленнєвої діяльності: для аудіювання і говоріння, читання і письма, що визначає її важливе місце на кожному занятті з іноземної мови, тому формування у студентів лексичних навичок постійно перебуває в полі зору викладача, завдання якого полягає в тому, щоб досягти повного засвоєння студентами програмного лексичного мінімуму і тривалого закріплення в їх пам'яті активного словникового запасу на всіх етапах навчання. Таким чином, ефективність оволодіння лексикою залежить від

правильного вибору викладачем методів та прийомів, від коректного підходу до змісту комунікативних вправ. Лексика індивідуалізує висловлювання, надає йому конкретного змісту. Графічно це можна представити так:

Слід зазначити, що величезна кількість психофізіологічних зв'язків слів: іноземного слова з поняттям, зі словом рідної мови, його численні морфологічні та синтаксичні взаємовідношення робить процес оволодіння лексикою і особливо лексикою німецької мови, надзвичайно складним.

Завдання практичного оволодіння іноземною мовою потребує пошук шляхів удосконалення як методики вироблення мовленнєвих умінь, так і великої уваги щодо організації мовного матеріалу. У методичній літературі висвітлюється низка питань, пов'язаних з роботою над лексикою. Однак існують і певні проблеми, що виникають під час навчання іноземної мови. В теоретичному плані найбільш суттєвими є три групи проблем: відбір лексики для комунікативного простору навчання; розробка раціональної методичної організації лексики, її технології, виходячи не тільки з труднощів її засвоєння, але і з урахування наявності різних комунікативних задач, особливостей ступеня навчання, різного співвідношення видів мовленнєвої діяльності; удосконалення прийомів навчання лексики, з огляду на мотиваційний блок мовлення.

Отже, прагматика застосування правильного відбору лексичного матеріалу набуває статус продуктивної (активної), а не рецептивної (пасивної) навички, створює оптимальні умови для використання резервних

можливостей для розвитку лексичної компетенції молодших медичних сестеру комунікативній моделі навчання іноземних мов.

Література

1. Ляховицкий М.В. Методика преподавания иностранных языков: Учеб. пособие для филол. факультетов вузов / М.В. Ляховицкий. – М.: Высш. школа, 1981. – 159 с.
2. Ніколаєва С.Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Підручник. Вид. 2-ге, випр. і перероб./ Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ КОМП'ЮТЕРНОГО ТЕСТУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ВУЗУ

Інтеграція України в Європейську спільноту ставить питання вивчення іноземних мов на якісно новий рівень. Важливою складовою частиною системи навчання іноземним мовам є контроль. Сучасний підхід до навчання іноземної мови вимагає створення такої системи контролю та самоконтролю, яка б забезпечила здатність фіксувати динаміку формування іншомовної комунікативної компетенції студентів, під якою розуміють здатність до міжкультурного іншомовного спілкування. Складовою частиною комунікативної компетенції є лексико-граматична компетенція, без набуття та вдосконалення якої якісне та повноцінне спілкування неможливе.

Широке впровадження КТ в систему вищої освіти полягає в розробці й практичному використанні відповідного навчально-методичного забезпечення, ефективному застосуванні інструментальних засобів комп'ютерного навчання та контролю знань, системної інтеграції цих технологій у навчальні процеси.

Сучасний етап інформатизації суспільства надав широкі можливості для використання комп'ютерних технологій (КТ) у системі вищої освіти. Світовий та вітчизняний досвід свідчать про активне впровадження КТ у навчальний процес, а також створення нових технологій в галузі освіти. Із введенням модульно-рейтингової системи в навчальний процес, комп'ютерне тестування стає базою для перевірки досягнутого рівня розвитку здібностей, знань та вмінь. Це здійснюється шляхом побудови контрольних комп'ютерних тестових завдань різного рівня складності, залежно від курсу навчальної дисципліни та вимог до неї.

Однією з найефективніших форм перевірки знань студентів на сьогоднішній день є комп'ютерний контроль та тестування. Мета комп'ютерного контролю

та тестування може бути різною. Для перевірки сформованості граматичних навичок та вмінь використовують тести, метою яких є визначення рівня навчальних досягнень студентів у процесі оволодіння іншомовною компетенцією. Такі тести складаються в точній відповідності до програми або засвоєного навчального матеріалу і використовуються для здійснення поточного, рубіжного і підсумкового контролю.

Система комп'ютерного тестування дає об'єктивну оцінку знань студентів, дозволяє проводити систематичну перевірку рівня засвоєння знань вивченого матеріалу дисципліни та надає можливість визначити, в якій мірі досягнуті навчальні цілі, а також виконує освітню та виховну функції.

Комп'ютерний контроль та тестування виключають момент упередженого ставлення в оцінюванні студента. Складність та об'єм тестових завдань однакові, що дає можливість порівнювати результати тестування та спонукає до змагання за кращий результат.

Аналіз практики використання комп'ютерного контролю та тестування показує, що методики побудови автоматизованих тестових програм сприяють підвищенню якості закріплення перевірки та аналізу знань, умінь і навичок студентів. Це дозволяє оптимізувати роботу моделювання тестових програм та вносити в них доповнення та зміни. Зважаючи на вищевказане можна зробити висновок, що комп'ютерний тестовий контроль у порівнянні з традиційним має істотні переваги: враховується різна швидкість роботи студентів, завдання диференціюються за ступенями труднощів; підвищується об'єктивність оцінки, з'являється мотивація для додаткового або поглибленого вивчення навчального матеріалу, кращого сприйняття навчальної інформації. Для проведення комп'ютерного контролю та тестування викладачем були здійснені наступні кроки:

- а) підготовлено комплекс навчального матеріалу з дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням (німецька)», що підлягає перевірці;
- б) написані комп'ютерні програми (на мові програмування "Java-script").

Тести розроблялись з урахуванням наступних обов'язкових вимог до технології комп'ютерного тестування:

1. Ознайомити учасника тестування з кількістю завдань у тесті та часовими обмеженнями.
2. Учасник тестування повинен мати можливість до початку тестування виконати один раз демонстраційний тест з метою ознайомлення з інтерфейсом тестової програми та способами введення відповіді.

У комп'ютерному тестуванні прийняли участь студенти III курсу фізико-математичного факультету спеціальності «Інформатика» Житомирського державного університету імені Івана Франка, що вивчають німецьку мову за професійним спрямуванням. Систематичне використання тестових завдань виявило наступні позитивні зміни в поведінці студентів:

- а) зросла активність роботи студентів на заняттях;
- б) з'явилося наполегливе бажання отримати вищий бал при тестуванні, що є мотивом для отримання кращих знань з дисципліни;
- в) спостерігався стан психологічного комфорту;
- г) проглядалось задоволення самих студентів результатами своєї роботи;
- д) підвищилась мотивація до самостійної підготовки;
- е) зріс інтерес до більш глибокого вивчення програмного забезпечення та розробки нових програм.

Складність та об'єм тестових завдань однакові, що дає можливість порівнювати результати тестування та спонукає до змагання за кращий результат.

Аналіз практики використання комп'ютерного контролю та тестування показує, що методика побудови автоматизованих тестових програм сприяють підвищенню якості закріплення перевірки та аналізу знань, умінь і навичок студентів. Це дозволяє оптимізувати роботу моделювання тестових програм та вносити в них доповнення та зміни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Квасова О., Гнаповська Л. Національний тест з іноземної мови: ознаки і перспективи розробки // Іноземні мови. – 2007. – № 1 – С. 3–6.
3. <http://www.ast-centre.ru>

*С.П. Шумаєва**к.п.н., доцент**Уманський державний
педагогічний університет**імені Павла Тичини*

ДЕ ЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ

Цілком логічним є підхід, що значною мірою відрізняє викладання іноземної мови студентам немовних спеціальностей і тим, для кого іноземна філологія є майбутнім фахом. Цьому є цілий ряд пояснень і факторів. Так, абітурієнти, які спрямовані на технічні, природничі, економічні та інші галузі знань найчастіше не обирають іноземну мову як предмет для складання зовнішнього незалежного оцінювання з двох причин: по-перше, тест з іноземної мови не вимагається при подачі документів при вступі на вищезгадані спеціальності, по-друге, закономірним є той факт, що діти, які надають перевагу точним наукам, менше уваги приділяють гуманітарним. Тому завдання викладачів, які працюватимуть з таким контингентом студентів полягає у тому, аби не перевантажити, але і жодною мірою не спростити вивчення іноземної мови студентами немовних спеціальностей. Це має бути захоплюючий процес оволодіння мовою водночас і для різних за рівнем підготовки студентів межах однієї академічної групи. Спробуємо надати деякі поради тим викладачам, які прагнуть урізноманітнити, доповнити, усучаснити і таким чином максимально мотивувати студентів немовних спеціальностей до вивчення іноземної мови.

Почнемо із навчально-методичних комплексів. Розробити єдину програму для групи, в якій рівень володіння іноземною мовою різниться від рівня «Початківець» (іноді навіть нижче) до рівня «Проміжний» (і дуже рідко – «вище середнього») практично неможливо. Тому рекомендуємо провести на першому занятті тестування для визначення сформованості граматичних та лексичних навичок у студентів. Навіть якщо результат тесту виявиться згодом

не зовсім достовірним в силу певних причин (хвилювання, помилки, описки, списування), нічого не завадить студенту перейти на вищий, чи навпаки нижчий рівень в межах своєї ж академічної групи. Такий тест проводиться виключно для самих студентів з тією метою, аби останні зрозуміли, що кожен із них має однокові умови отримати в кінцевому результаті свій бал з тією лише умовою, що студенти, які максимально виконуватимуть завдання матимуть шанс отримати кращий бал, але й за умови виконання програми мінімуму, навіть менш успішні студенти матимуть шанс скласти ту чи іншу форму контролю в межах існуючого навчально-методичного комплексу.

При створенні навчально-методичних комплексів важливе значення набувають засоби навчання, а також способи подачі навчального матеріалу і принципи організації навчальної діяльності студентів. Під час укладання самого змісту навчально-методичного комплексу необхідно враховувати такі параметри як варіативність, наступність, внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, використання різноманітних підходів до навчання. Так, приміром, з метою реалізації особистісно-орієнтованого підходу та принципу індивідуалізації навчання, пропонується здійснювати підбір індивідуальних навчальних матеріалів, що стосуються додаткових чи спрощених завдань для відстаючих студентів, так і більш продвинутих, як-то аудіо, відео матеріали з подальшим виконанням завдань для студентів з вищим рівнем підготовки.

Навчання іншомовного мовлення студентів немовних спеціальностей у вузах більш ефективно, коли в процесі викладання іноземної мови робиться акцент на створення позитивного емоційного настрою студентів, коли виникає цілковите задоволення від своєї діяльності, в тому числі умовно-мовленнєвої з оволодіння іншомовною комунікативною компетенцією, а також свідоме включення вольових зусиль у разі неминучих збоїв у процесі оволодіння іноземною мовою. Мотиви не можна формувати ззовні в процесі навчання іноземної мови, можна лише сприяти цьому процесу. Мотив є складним психологічним утворенням, яке має сформувати сам студент. Стимулювання студентів позитивними емоціями є найбільш дієвим способом підсилення мотиву. На наш

погляд певною мотивацією для студентів можуть бути запропоновані альтернативні завдання, які є більш цікавими або більше стосуються безпосередньо фахової підготовки студентів немовних спеціальностей. Як варіант, студентам технічних спеціальностей замість банальної здачі теми можна запропонувати зробити презентацію, студентам-біологам – гербарій, психологам – провести консультацію, тематичну конференцію, конкурс, підготувати доповідь на студентську наукову конференцію, реферат тощо. У цьому випадку реалізується принцип викладання іноземної мови як мови професійного спілкування, що поєднує в собі знання мови та профілюючого фаху.

Поряд із навичками вільного спілкування іноземною мовою на побутову тематику, фахівцям технічного спрямування необхідні уміння та навички професійно спрямованого перекладу в певній галузі науки чи техніки, а також уміння користуватися іноземною мовою у телекомунікаційних мережах. Тут на допомогу може прийти ведення спонтанної бесіди на професійні теми з носіями мови усно чи письмово, яка може бути реалізована завдяки доступним програмам Skype, Wiber, Whats up та іншим. Традиційні навчальні матеріали варто також підкріплювати електронними курсами або підручниками, мультимедійними навчальними програмами. Електронні підручники, практикуми, мультимедійні навчальні програми можна використовувати не тільки для роботи над мовним матеріалом, але й для розвитку основних видів мовленнєвої діяльності. Вони також дають можливість здійснювати поточний, текстовий і підсумковий контроль рівня мовної підготовки студентів. Мультимедійні носії можна використовувати для роботи як безпосередньо на занятті, так і вдома. Таким чином, посилюються ефективність і продуктивність вивчення іноземної мови, при цьому використовуються адекватні прийоми і технології навчання, змінюється питома вага окремих видів роботи і прийомів навчальної діяльності.

Електронне видання

**Особливості викладання іноземних мов для студентів
немовних спеціальностей**

Матеріали

Всеукраїнського науково-практичного вебінару